

Beslutningsforslag nr. B 9. Betænkning afgivet af udvalget for forretningsordenen den 19. januar 1982

Betænkning og indstilling

fra

udvalget for forretningsordenen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57

(Glistrup)

I overensstemmelse med forretningsordens § 25, næstsidste punktum, har folketingets formand til udvalget henvist en fra justitsministeren modtaget skrivelse af 18. december 1981 (jfr. endvidere skrivelse af 12. januar 1982), i hvilken ministeren anmoder om folketingets fornyede samtykke efter grundlovens § 57 til den tiltale, der er rejst mod folketingsmedlem Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven. Til denne tiltale har folketinget tidligere – den 12. juni 1974 og den 31. oktober 1974 – meddelt samtykke, der efter afholdelse af folketingsvalg blev fornyet den 13. marts 1975 og den 25. marts 1977.

Det anføres, at Mogens Glistrup ved Københavns byrets dom af 17. februar 1978 blev straffet med en bøde på 1,5 mill. kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 6 måneder. Endvidere tilpligtedes Mogens Glistrup i for lidt erlagt skat at betale 1.986.712,65 kr. samt at betale en del af sagens omkostninger.

Københavns byrets dom blev anket til østre landsret, og efter afholdelse af nyvalg meddelte folketinget den 14. november 1979 fornyet samtykke til den rejste tiltale.

Ved østre landsrets dom af 23. november 1981 blev Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven idømt 4 års fængsel og en til lægsbøde på 4 mill. kr. samt fradømt retten til at drive advokatvirksomhed for bestandig. Desuden tilpligtedes han at udrede yderligere sagsomkostninger.

Den 11. december 1981 meddelte justitsministeriet Mogens Glistrup tilladelse til at indbringe østre landsrets dom af 23. november 1981 for højesteret.

Da sagen endnu ikke er afsluttet, og da der på ny har været afholdt nyvalg til folketinget, hvorved Mogens Glistrup er genvalgt, anmoder ministeren om fornyet samtykke efter grundlovens § 57 til den rejste tiltale.

Der henvises til de bilag, som blev fremsendt med justitsministeriets anmodninger af 21. maj 1974, 10. september 1974 og 7. november 1979, og som er optrykt som bilag til betænkningerne af 7. juni 1974, 17. oktober 1974 og 9. november 1979 fra folketingets udvalg for forretningsordenen.

Som bilag 1 til denne betænkning optrykkes justitsministerens skrivelse af 18. december 1981 og som underbilag dertil den skrivelse vedlagte kopi af ankemeddelelse af 16. december 1981. Som bilag 2 optrykkes justitsministerens skrivelse af 12. januar 1982.

Endvidere optrykkes følgende fra folketingsmedlem Mogens Glistrup modtagne bilag: en artikelserie fra sommeren 1981 i tidskriftet *Fremskridt* »De fortiede skandalers sag« (bilag 3), ansøgning af 3. og 7. december 1981 fra folketingsmedlem Mogens Glistrup til justitsministeren om tredjeinstansbevilling (bilag 4 og 5) samt 4 indlæg i dagspressen (bilag 6–9).

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer) indstiller til folketinget, at der gives fornyet samtykke efter grundlovens § 57 til den rejste tiltale.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller, at det begærede samtykke *ikke* meddeles.

Ved valget den 8. december 1981 opnåede Mogens Glistrup valg til folketing med 18.927 personlige stemmer. Dette skete, uanset at vælgerne utvivlsomt var bekendte med den pågældende straffesag.

Når vælgerne alligevel med så betydelig tilslutning – næst efter de to største partiers partiledere den største i landet – må det være meningen, at Mogens Glistrup skal kunne hellige sig arbejdet i folketinget og have fornøden tid og ro til at fordybe sig i de tusindtallige alvorlige problemer for hele det danske samfund, som folketinget anno 1982 er stillet over for. Men det vil være umuligt, hvis han samtidig skal beskæftige sig med sidsteinstansbehandlingen af den enormt store straffesag (skønsmæssigt er den især i kraft af det af myndighederne fremlagte svulmet op til henimod 250.000 sider papir).

Når der skal tages stilling til, om Mogens Glistrups arbejdskraft først og fremmest skal bruges i folketinget eller først og fremmest skal bruges på sagen, må denne prioritering afgøres ud fra, at landets øverste organ – folketingsvælgerne – har truffet den nævnte afgørelse.

Imod at meddele det ansøgte samtykke om ophævelse af Mogens Glistrups immunitet taler yderligere de mange hensyn, som har været fremdraget ved folketingets tidligere behandlinger af sagen. Herom henvises til Folketingstidende 1973–74 (2. samling) tillæg B, sp. 769–832 og forhandlingerne sp. 7592–7636, Folketingstidende 1974–75 (1. samling) tillæg B, sp. 9 ff og forhandlingerne sp. 1260 ff, Folketingstidende 1974–75 (2. samling) tillæg B, sp. 41 ff og forhandlingerne sp. 1732–1758, Folketingstidende 1976–77 (2. samling) tillæg B, sp. 75–80 og forhandlingerne sp. 1262–1274, Folketingstidende 1977–78, tillæg A, sp. 4113–4120 og Folketingstidende 1979–80, 2. samling, tillæg B, sp. 1 ff og forhandlingerne sp. 524–537. Dette materiale suppleres af de som bilag til nærværende betænkning optrykte artikler »De fortiede skandalers sag« (bilag 3).

Samtlige de dér fremdragne forhold imod immunitetsophævelse er fuldt ud blevet bekræftet af udviklingen og gør sig stadig gældende med fuld styrke.

Til de således anførte hensyn slutter sig nu yderligere de mange forhold, som er fremdraget i den som bilag 4 og 5 til nærværende betænkning optrykte ansøgning af 3. og 7. december 1981 om tredjeinstansbevilling og de – ligeledes som bilag – optrykte artikler fra Berlingske Tidende for 22. (bilag 6) og 30. december 1981 samt 2. januar 1982 (bilag 7). Så sent som i aviserne for den 18. januar 1982 var der urigtige oplysninger om sagen, og for at disse ikke skal øve fejlagtig indflydelse på folketingsmedlemmernes afstemning, optrykkes ligeledes de to dementier, som Glistrup den 18. ds. sendte de pågældende aviser (bilag 8 og 9).

Når alle de således foreliggende forhold forekommer i én og samme sag og lægges sammen, er det aldeles åbenbart, at de må føre til nægtelse af, at der gives samtykke i medfør af grundlovens § 57, hvis denne grundlovsbestemmelse overhovedet af folketinget skal tillægges nogen som helst realitetsbetydning – altså således at folketinget i nogle tilfælde meddeleler samtykke og i andre nægter samtykke.

Enhver, der sætter sig ind i sagens aspekter, vil i al fald indse, at det var aldeles uden tilknytningspunkt til den foreliggende sag, da flertallets ordfører den 14. november 1979 anbefalede at give samtykke, fordi »folketingets medlemmer ikke bør fritages for normal retsforfølgning, som andre borgere ville komme ud for«, Folketingstidende 1979–80 (2. samling), forhandlingerne sp. 527. Det er en hån mod grundloven, hvis folketingsmedlemmer uden videre bare siger ja, hver gang anklagemyndigheden beder om det. Gør man det, skyder man i virkligheden den opgave fra sig, som grundlovens § 57 har pålagt folketingsmedlemmerne. Når landets nuværende jutistsminister endnu den 14. november 1979 udtalte, at »vi må forvente og kunne gå ud fra, at hr. Glistrups sag behandles ganske ligesom alle andre borgeres sager« (sp. 532), tør det nok siges, at det i de mellemliggende 26 måneder fremkomne klart og utvetydigt godtgør, at dette ikke er tilfældet.

Virksomheden af nægtelse af samtykke vil alene blive, at højesteretsbehandlingen udsættes, indtil Mogens Glistrup ikke længere er medlem af folketinget (eller et senere folketing måtte give samtykke efter grundlovens § 57). Den udsættelse af sagens behandling, der herved vil ske, vil set fra retsmyndighe-

dernes side kun give tid til fornøden saglig afklaring af de unægtelig i øjeblikket stærkt følelsesladet prægede synspunkter. Der vil ikke set fra retshåndhævelsens side forspildes noget som helst, idet der ikke udestår manglende vidneforklaringer af særlig central betydning, men alene problemer, vedrørende hvilke der foreligger fast grund under fødderne i form af skriftlig – fremlagt såvel som ikke fremlagt – materiale.

Endelig skal fremskridtspartiet beklage, at flertallet i udvalget for forretningsordenen – ligesom tilfældet har været de 5 foregående gange, sagen har været til behandling – ikke

har taget sig tid til overhovedet at gennemgå fremskridtspartiets synspunkter. Mindstemålet for udvalgsbehandling må da være, at udvalgets medlemmer, før de tager stilling, gennemgår de synspunkter, som stilles til deres rådighed straks ved udvalgsarbejdets påbegyndelse. Fremskridtspartiet indstiller derfor, at sagens behandling i folketinget – som tilfældet var i november 1979 – indledes med særskilt behandling og afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt sagen skal tilbagevises til realitetsbehandling i udvalget for forretningsordenen.

Svend Jakobsen (S) fmd. Ninn-Hansen (KF) nfmd. Ebba Strange (SF)

Mette Madsen (V) Arentoft (FP) Jytte Andersen (S) Normann Andersen (S)

Ritt Bjerregaard (S) Helle Degn (S) Søren B. Jørgensen (S) Nørgaard Sørensen (S)

Bjørn Poulsen (SF) Alice Faber (SF) Lone Dybkjær (RV) Hagen Hagensen (KF)

Stetter (KF) Christophersen (V) Bertel Haarder (V) Glistrup (FP) Arne Melchior (CD)

Chr. Christensen (KrF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

JUSTITSMINISTERIET

Bilag 1

København, den 18. december 1981.

Anmodning om fornyelse af samtykke til tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup

Den 12. juni og 31. oktober 1974 meddelte folketinget samtykke til, at der blev rejst tiltale mod medlem af folketinget Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven.

I overensstemmelse hermed blev der ved anklageskrifter af 17. juni 1974 og 8. november 1974 fra statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet rejst tiltale mod Mogens Glistrup ved Københavns byret.

Efter afholdelse af nyvalg har folketinget den 13. marts 1975 og den 25. marts 1977 meddelt fornyet samtykke til den rejste tiltale.

Ved Københavns byrets dom af 17. februar 1978 blev Mogens Glistrup straffet med en bøde på 1,5 mill. kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 6 måneder. Endvidere tilpligtedes Mogens Glistrup i for lidt erlagt skat at betale 1.986.712,65 kr. samt at betale en del af sagens omkostninger.

Københavns byrets dom blev anket til østre landsret, og efter afholdelse af nyvalg har folketinget den 14. november 1979 meddelt fornyet samtykke til den rejste tiltale.

Ved østre landsrets dom af 23. november

1981 blev Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven idømt 4 års fængsel og en til lægsbøde på 4 mill. kr. samt fradømt retten til at drive advokatvirksomhed for bestandig. Desuden tilpligtedes han at udrede yderligere sagsomkostninger.

Den 11. december 1981 har justitsministeriet meddelt Mogens Glistrup tilladelse til at indbringe østre landsrets dom af 23. november 1981 for højesteret.

Da sagen endnu ikke er afsluttet, og da der på ny har været afholdt nyvalg til folketinget, hvorved Mogens Glistrup er genvalgt, skal man anmode om fornyet samtykke efter grundlovens § 57 til den rejste tiltale.

Der henvises til de bilag, som blev fremsendt med justitsministeriets anmodninger af 21. maj 1974, 10. september 1974 og 7. november 1979, og som er optrykt som bilag til betænkningerne af 7. juni 1974, 17. oktober 1974 og 9. november 1979 fra folketingets udvalg for forretningsordenen.

Kopi af ankemeddelelse af 16. december 1981 vedlægges.

OLE ESPERSEN

/ Peter Rhedin

Underbilag til bilag 1

Ankemeddelelse

Ved østre landsrets ankedom af 23. november 1981 er

Mogens Glistrup

født den 28. maj 1926

boende: Hummeltoftevej 125, Virum,

for overtrædelse af straffelovens § 289 m. v. samt skattekontrolloven og kildeskatteloven idømt 4 års fængsel og en tillægsbøde på 4 mill. kr. med en forvandlingsstraf af fængsel i 6 måneder. Han er endvidere frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed for bestandig.

En påstand om efterbetaling af skatter blev ikke taget under påkendelse.

Den 11. december 1981 har justitsministe-

riet meddelt Mogens Glistrup tilladelse til at anke dommen til Højesteret.

Anken støttes *principal*t på, at der bør ske frifindelse som følge af urigtig retsanvendelse, *subsidiært* på, at sagen bør hjemvises som følge af rettergangsfejl, *mest subsidiært* på, at straffen bør formildes.

Sagen indbringes herved for Højesteret af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse af straffen, jfr. straffelovens § 88, samt forhøjelse af tillægsbøden. Der nedlægges endvidere påstand om, at kravet om efterbetaling af skatter tages under påkendelse.

Den, der udpeges som forsvarer, vil blive underrettet om tidspunktet for sagens behandling i Højesteret.

Rigsadvokaten, København, den 16. december 1981.

PER LINDEGAARD

Bilag 2

JUSTITSMINISTERIET

Den 12. januar 1982.

I tilslutning til justitsministeriets anmodning af 18. december 1981 om fornyelse af samtykke til tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup kan det supplerende oply-

ses, at rigsadvokatens ankemeddelelse af 16. december 1981 blev forkyndt for Mogens Glistrup den 16. december 1981.

OLE ESPERSEN

/ Peter Rhedin

Artikelserie fra tidsskriftet Fremskridt fra sommeren 1981

De fortiede skandalers sag

1. Uretssagen mod Glistrup er tit tidligere behandlet i FREMSKRIDT. For eksempel i 1974-11 side 10 ff i forbindelse med den første immunitetsophævelse og 1978-3 side 5-10 efter afsigelsen af byretsdommen af 17. februar 1978.

Stort set fortiet i offentligheden har justitsmyrderiet i det sidste års tid endog accelereret i uhyrligheder.

I dette og i de kommende numre vil FREMSKRIDT oplyse om den skændige udvikling.

Vi begynder i dag med at genoptrykke den status, Glistrup selv gjorde over sagens hidtidige forløb i en Ekstrablads-kronik, da landsretten i august 1980 genoptog sine tre ugentlige heldagsretsmøder:

I 1970 kunne jeg ikke længere udholde stiltiende at betragte, hvor dilettantisk og pamperagtigt Danmark blev regeret.

Skulle landet undgå at komme helt ned i møget med sociale katastrofer i titusindvis til følge, måtte der gøres en aktiv indsats.

Fra jeg startede aktionen, gik kun få timer, før landets finansminister og samtlige daværende folketingspartier erklærede min person aldeles afskyelig.

Uafbrudt siden da har etablissementet med alskens tricks, svinestregere og ufine midler søgt at tvære mig ud. Herom kan skrives tusinder af veldokumenterede sider. Og de vil engang blive skrevet. Men endnu har ingen haft mod til at afsløre, hvordan retsgarantier er tilsidesat på samleband for at få knaldet mig personlig. Udsættes en forløben mexikaner eller andre for få promille af, hvad jeg har måttet stå model til, - skriger Cavlingprisvindere straks op og vækker den offentlige samvittighed. Men fra den, der præcist har fremlagt de foranstaltninger, som må gennemføres for at redde det danske samfund fra afgrunden, holder de sig væk. Det vil nemlig kræve bortrydning af pjalte, nasser og misbrugere. Og dem skal Danmarks Radio - pressens såkaldte gentlemen eller andre inden for magtsystemet ikke have noget af at lægge sig ud med.

De værste har været jurister. I sådanne nogle er indgroet følgagtighed over for det bestående system. Og jeg er følt som en væmmelig klasseforræder, der bør udryddes. Et Z-hovedmiddel til at klare Danmarks situation er nemlig at mindske og nedklassificere juristers papirnusserarbejde. Derfor har retsvæsenet og dets kolleger særdeles onde øjne mod mig.

Nu er det ikke sådan, at danske dommere og andre jurister udråber, at de vil være korrupte. Mekanismen er mere indviklet. Eller rettere skinhellig. Men det kommer ud på det samme.

Bilkenslagerbanden gør det grove arbejde.

Den danske magthaver spiller den fine mand ud af til. Som Nixon i Watergate. Han havde jo sin blikkenslagerbande. Den danske blikkenslagerbande blev et par embedsmænd i statsskattedirektoratet (Carl Døssing og Niels V. Bendtsen). De to tjener deres herrer med tusinder af sider papir. Derefter finder alle - højesteret, ligningsråd, ligningskommission, landsskatteret osv. - at det hele er så stort og indviklet, at man må henholde sig til de to. Efterhånden som flere instanser har sagt dette gennem årene, kan de henvise til hinanden.

Sådan er den juridiske arbejdsmetode, når en besværlig samfundskritiker med djævelens vold og magt skal karnøfles. Hellere »solidarisk« med embedsbrødrene end beskytte anklagedes retssikkerhed.

Nok har retfærdsskænderne efterhånden sammenvævet mere end hundredetusinde sider papir. Men som i Kejserens Ny Klæder er virkeligheden såre simpel: Mine modstandere påstår, at næsten en million aftaler, som jeg har formidlet, og som behørigt er bogført i mit bogholderi straks efter dispositionernes foretagelse, skulle være nul og nix. Dette fiktionsspåfund begrundes ene og alene med det aldeles uholdbare, at kontooverførsler er betydningsløse. I det pengeløse samfund, som vi er på vej ind i, sker flere og flere betalings-

ger ved, at en konto godskrives et beløb og den anden belastes med det. Det må selvfølgelig godkendes af retsordenen. Og bliver det. For alle andre end mig.

Alle, der har gennemarbejdet sagen, ved, at alt, jeg har foretaget mig, er juridisk og moralsk korrekt i enhver henseende. Men de styrende ville tabe ansigt ved åbent at erkende det. Derfor holder de sammen som ærtehalv i forfølgelsen af mig.

Det begyndte med Leo Lemvigh. Den 28. august 1973 og flere gange senere indrømmede han, at der ikke var kød på angrebet mod mig, men at jeg, hvis sagen alligevel skulle blive fortsat, nok skulle få lejlighed til at forsvare mig. Men da Hartling havde brug for et valg i maj 1974, kunne Lemvigh ikke holde sit løfte. Tiltale blev udspreedt for alle vinde, uden at man forinden hørte mine standpunkter.

På grund af uduelige forsvarere kom mine synspunkter heller ikke frem i byretten. Men selv om det fremlagte ensidigt var anklagerens materiale, opdagede byretten alligevel min uskyld. Men avancementslystne kunne ikke holde til at frifinde Glistrup. Anderledes kan det ikke forklares, at byretten på den ene side på papiret godtager, at jeg som advokat i hundredtusindvis af tilfælde gennem mere end en halv snes år i stigende omfang har begået forsættligt skattesvig for hundredvis af millioner kroner. Og at dommen på den anden side lader mig beholde min advokatbestalling og nøjes med en i forhold til anklagen lille bøde.

Nu fortsætter de så i landsretten forsøget på at køre mig sønder og sammen. I yderligere et par hundrede heldagsretsmøder er anklageren fremturet i at forføre domstolen ved udelukkende at dyngeskinbeviser op i denne af absolut intet oppustede rekordtykke sag. Jeg er påduttet de samme umulige forsvarere i landsretten, som i byretten viste sig så uskadelige for systemets interesser. For deres pæne artighed modtager de godt og vel en million kroner. For at fjerne enhver mulighed for god tro hos landsrettens dommere om, at anklageren alene er ude på retsfordrejning og justitsmord, har jeg derfor måttet bruge en stor del af denne sommer til at forberede en liste over nogle af de beviser, der må føres, hvis man virkelig for alvor skal bedømme det fiktionsnonsens, som hele anklagen mod mig er stablet op på.

Magthavernes og mediernes forsøg på at smadre mig

Det har været en hård streg i regningen for gammelpartierne, administrationen og domstolene, at de ikke forlængst totalt har udraderet mig. Først ødelagde de min advokatvirksomhed ved, at ottespaltede avisoverskrifter stemplede mig som ågerkarl, testamentsbedrager og storskattesvindler. De fratog mig eksekutorbevillinger og forsøgte også på andre måder at smadre mig. Men en hundrede procent ren samvittighed, en god ven, trofaste klienter, selvopofrende medarbejdere og en ubrydelig familiestøtte fik mig til at udholde, hvad nok havde knækket de fleste.

Så kom de mange år med opslidende uretsager. De af Poul Møller iværksatte undersøgelser gav myndighederne det kæmpechok, at ét menneske her i de tusinde urimelige loves land havde rent mel i posen. Og det var ham, de helst ville til livs. Men dernæst fik de mange års retssagshelvede – væsentligt værre end hvad fremmede lande byder derværende systemkritikere – ikke mig til at bryde sammen og begå selvmord eller flygte ud af landet, som de så inderligt håbede. Man så hen til, at byretsdommen endeligt skulle mase mig til plukfisk. Det gjorde den ikke. Så blev de desperate. Lavede totalt om på fiktionsteorien og sendte mig skattebillerter på mange millioner kroner ud over, hvad jeg havde tjent.

Helt uden forbindelse med gældende skattelever beordrede man disse millionansættelser i de sidste par år. Men de våben, de fandt på til ruinerende af mig, har nu på det allersidste vist sig at være boomerangs. Regnes det hele konsekvent igennem, fører den nye fiktionsmetode til, at jeg skal have penge tilbage fra skattevæsenet.

Men i deres gennemført lovløse ligningsraid har skattefolkene fortrinsvis gennemgået de konti i mit bogholderi, som førte til forhøjelser af min indkomst, og ikke dem, der ville resultere i nedsættelser. I møde i Lyngby ligningskommission den 26. juni 1980 tilstod blikkenslagerbanden, at sådan forholder det sig. Man undskyldte sig med, at staten ikke har ressourcer nok til at gennemregne de konti, der ville give mig fradrag.

Dagen efter afsagde østre landsret en dom, hvis oplysninger afslørede, at blikkenslagerne skam havde lavet i al fald en af disse opgø-

relser (234.176 kr. blot for én af de tusinder af klienter, der vil føre til fradrag). Det havde man gjort for at ramme den pågældende klient, men fortiet det i min sag, hvor det modstående fradrag skulle have opnået.

I det hele taget er noget af det mest modbydelige i myndighedernes ondskab uden grænser, at de har overfaldet hundredvis af miné klienter. Ene og alene fordi det skulle bidrage til at slagte mig. De meneskelige omkostninger har været umådelige ved denne nederdrægtige gidselmaltraktering. Men Danmark i dag er ikke så nær afgrunden, som det ville have været uden fremskridtsbevægelsen.

Og når de gamle partier må give op den dag, de ikke kan låne mere i udlandet, står fremskridtspartiet parat med de helt præcise og gennemarbejdede løsninger til at genrejse landet og undgå de værste sociale katastrofer.

Derfor har det hele været den enorme pris værd.

Mogens Glistrup

2. Den 4. september 1978 begyndte anklageren at føre sine såkaldte beviser mod Glistrup i østre landsret.

I væsentligt mere end 200 heldagsretsmøder fortsatte han med ensidigt og ganske, som det faldt ham belejligt, at sværte Glistrup til med alskens løgnehistorier.

Den 18. august 1980 erklærede han omsider, at nu havde han ikke mere på lager.

Straks var Glistrup klar med sine modbeviser.

I de 9 år, 6 måneder og 19 dage, hetzen mod ham var foregået, havde han ikke haft mulighed for at få fremført sine egne synspunkter og beviser.

Men nu skulle det være.

Retsformanden læner sig over mod forsvarerne og spørger, hvad de har af beviser. Han får at vide, at de absolut ingen beviser har, og det var han nu nok forberedt på efter det indbyrdes kissemisseri, der i de forløbne år havde været imellem fagjuristerne, og efter at forsvarerne så at sige ikke havde åbnet deres munde igennem de to år.

Men omsider kom der nu to fornuftige ord fra forsvaret: »Spørg Glistrup«.

Og det tør nok siges, at Glistrup havde medbragt bevismateriale liggende i stabler på bordet foran sig.

Retsformanden blev så perpleks herover, at han bestemte, at sagen skulle udsættes i to dage til procedure om, hvorvidt Glistrups bevismateriale overhovedet måtte komme frem.

Da de to dage var gået, havde anklageren det ikke let. Han havde i mellemtiden læst sin retsplejelov, som har to helt klare regler for denne situation.

Dels i § 870, der siger, at når anklageren er færdig med sine beviser, er det tiltaltes tur til at føre bevis. Dels i § 880, som fastslår, at beviser, der haves tilstede i retten, aldrig kan nægtes ført.

Det blev derfor en æggedans fra anklagerens side, da han skulle hindre, at andet end hans eget materiale måtte bruges i sagen. Indtil retsformanden skar igennem og faktisk tvang anklageren til at nedlægge en påstand om, at der overhovedet ikke måtte komme noget bevismateriale frem fra Glistrups side.

Og overensstemmende med denne af retten fremtvungne påstand afsagde retten så kendelse den 25. august 1980 om, at sagen alene skulle procederes og afgøres på grundlag af det bevismateriale, som det offentlige havde fremskaffet igennem de forløbne over 9½ år.

Startskuddet til indsamlingen heraf kom mindre end et kvarter efter afslutningen af den Focusudsendelse, der satte skel ved sine 114 sekunders demaskering af gammelparternes skattehyklery. Daværende finansminister Poul Møller ringede til Berlingske Tiden, hvis søndagsforside næste dag femspaltet forkyndte, at Poul Møller ville »klage over TV-time i skattesnyd«. Og mandag den 1. februar 1971 gav han ordren om, at Glistrup personligt skulle forfølges.

Der var bare det ved det, at Glistrups forhold i forvejen i alle detaljer var skattemyndighederne bekendt, så deres øverste embedsmandschef måtte udstede ug-erklæring om, at Glistrups foretagender i enhver henseende var legale.

Men det samlede politikerpres var for stærkt.

Man gennemrodede derfor på ny Glistrups forhold. Men igen og igen måtte man konstatere, at fakta uomtvisteligt viste, at alt var i orden.

Så var der intet andet for myndighederne at gøre end at benægte fakta.

Man opstillede den teori, at fakta ikke var fakta. Det kaldte man fiktionsteorien.

Formedelst et skatteyderbetalt honorar på 3.646.183 kroner fik man en af myndighederne ensidigt hyret revisor – Lundgaard Andersen hedder han – til at bevidne dette nonsens.

Alt, hvad Lundgaard Andersen skrev, holdt man totalt skjult for Glistrup til henimod 1. september 1974. På dette tidspunkt havde man allerede totalt undermineret Glistrups økonomi. Dels ved gennem aviserne at udslynge beskyldninger mod Glistrup for klientbedrageri, testamentsåger og andre uhyrligheder, som en advokat selvsagt ikke kan leve med. Dels ved at ruinere den ene klient efter den anden under henvisning til den fiktionsteori, hvis nærmere Lundgaard Andersen-udformning man gang efter gang nægtede Glistrup adgang til.

Da de alvorlige anklager havde gjort deres virkning ved hundredvis af gange at blive gentaget i TV, radio og aviser, frafaldt myndighederne dem uden et undskyldende ord til Glistrup.

Op Lundgaard Andersens nærmere udvikling af fiktionsteorien kom altså også frem. Det viste sig, at han for de godt 3½ millioner havde fostret én eneste tanke: Når der ikke er brugt penge i form af mønter og sedler eller i form af checks eller gireringer, er det hele luftsteg og vindfrikadeller. At en person godskrives et beløb og en anden belastes for det, er bare fup og fidus, selv om den pågældende fuldt ud vedstår dispositionerne.

Sandheden bag Glistrup-sagen er, at den kun har et eneste anklagepunkt: Fiktionsteorien.

Op sandheden bag fiktionsteorien er, at den kun har én eneste begrundelse. Det citerede skinbarlige vrøvl, som Lundgaard Andersen altså skulle have de mange penge for at lægge navn til.

Enhver kan da sige sig selv, at i det penge-løse samfund, som vi i fuld fart bevæger os ind i, går man ikke rundt med en pose med guld og betaler sine forskellige regninger med. Overalt i det moderne samfund formidles omsætningen heldigvis ved krediteringer og debiteringer. Det afgørende er ikke omsætningsmidlet, men selve aftalen mellem parterne.

Alle interessekontorer, postgirokonti, lønkonti osv. ville totalt blive torpederede, hvis der var mindste antydning af sandhed i det Lundgaard Andersenske nonsens.

En af de mere morsomme konsekvenser blev, at skattevæsenet tilsidesatte Glistrups selvangivelse af de bankrenter, han vitterligt havde fået tilskrevet på sin klientkonto i Handelsbanken, fordi banken ved en kontoovertførsel havde overført disse rentepenge fra Glistrups klientkonto til hans kassekreditkonto i samme bank. Et fuldstændigt banalt stykke bogholderi, som har sit sidestykke i millionvis af tilsvarende dispositionsformidlinger på hver eneste bankdag.

Men Lundgaard Andersen satte nu sin revisorautoritet ind på, at denne mekanisme i Glistrups bogholderi blot var fup og skæg og blå briller.

Det viste sig imidlertid, at Lundgaard Andersen kun havde undersøgt nogle få procent af det, anklageren kaldte Glistrups lukkede system. Ikke antydning af revisorarbejde i form af for eksempel tværgående statusopstilling var udført.

Glistrup kunne nok forsikre retten om, at hans såkaldte system skam var pivåbent og havde lige så mange forbindelser til det almindelige pengemarked ud fra Glistrups kontor, som tilfældet for eksempel er i et pengeinstitut.

Over for Lundgaard Andersens revisorerklæring var det imidlertid nok så påkrævet at få en moderklæring.

Blandt Glistrups bevisbegæring var derfor naturligt nok, at retten udmeldte syn og skønsmænd til at besvare også de spørgsmål, som blev formuleret præcist fra Glistrups side. Uvildige sagkyndige er nu engang at foretrække fremfor folk, der alene er hyret af den ene part, og som i årevis arbejder tæt sammen med deres egen arbejdsgiver skjult for modparten.

Men dette blev Glistrup nægtet.

Dernæst begærede Glistrup at få lov til at dokumentere en hel del materiale, som klart påviste løgnagtigheden i anklagerens dokumenter.

Igen sagde retten bare »Njet«. Man ville kun have det ensidige materiale, som myndighederne havde produceret.

3. Det var den 1. februar 1971, daværende finansminister Poul Møller gav sit embeds-

mandsapparatur ordre til at for enhver pris at knalde Glistrup.

Og der er så sandelig heller ikke siden da sparet på de skatteyderbetalte udgifter for at nå målet.

Topfolk inden for skatteadministration, politi, revision og anklagemyndighed puklede på år efter år.

Stort set mørklagde man længe sagen over for Glistrup (men ikke over for Aktuelt, Ekstra Bladet o.l.)

Dette gav selvsagt en nok så stor skævhed, som det reelt aldrig har været muligt at udligne.

Men da Harling i maj 1974 havde brug for at eskalere sagen, kunne det alene ske ved, at det næste skridt blev at rejse tiltale ved retten.

Her mødte man så to vanskeligheder i loven.

Den kræver nemlig, at der dels udpeges domsmænd, dels forsvarere.

Og systemet kunne nu risikere at få folk, der ikke var det følgagtigt i, at målet var at smadre Glistrup.

Det med domsmændene klarede man nu ganske let. Man tog dem blot fra den socialistiske halvdel af domsmandslisten.

Forsvarerne var det heller ikke så svært med. Man har en liste på ca. 3.000 advokater, og heraf er der da en del, som står fjernt fra den skatte- og regnskabsverden, sagen foregår i, og som er af antifremskridtsobsevans.

Så dem holdt man sig til.

Men så kom der en mellemspilskurre på tråden. En skattekyndig – professor, dr. jur. Thøger Nielsen – meldte sig under fanerne. Glistrup jublede i VM-sommeren 1974 over, at nu havde han fået sin Beckenbauer.

Det tog systemet det meste af et år at få Thøger Nielsen chikaneret ud igen. Man trykkede på de rette knapper i de af det konservative folkeparti dominerede selskabsstyrelser – De danske Sukkerfabrikker var de afgørende – og pressede Thøger Nielsen ud, idet man meddelte ham, at han ville miste bestyrelsesposter m. v., hvis han fortsatte som forsvarer for den væmmelige Glistrup.

Og derefter skulle man ikke risikere gentagelse.

Advokatrådet – der normalt intet har med forsvarsbeskikkelser at gøre – sprang ind på scenen. Det har alle dage været antiglistrup.

Glistrup havde nemlig i sin tid som sagfører bestandig kritiseret de ublu sagførersalærer, udviklet systemer, så klienterne selv kunne få renten af deres penge hos advokater i stedet for, at sagførerne som hidtil skulle stryge dem ned i deres egen lomme, og rationaliseret – og dermed omkostningsbilliggjort – blandt andet aktieselskabsstiftelser.

Gamle interesseorganisationslaug som Advokatrådet kunne ikke tåle alle disse nymodens ting.

Men rådet var kommet til kort alle de gange, det havde søgt at få skovlen under Glistrup.

I februar 1971 allierede det sig med socialdemokraten K. Axel Nielsen om at fordømme Glistrups udtalelser i Focus-udsendelsen. I øvrigt uden på nogen måde at høre Glistrup. Hverken før eller efter, at rådet over Ritzaus Bureau udsendte sin fordømmelse.

I fortsættelse af en BT-kampagne mod advokatmisforhold i august 1971, hvori Glistrup deltog aktivt, havde Advokatrådet derefter sat en ny hævnaktion i gang mod Glistrup.

Den førte frem til, at rådet i marts 1972 anmeldte Glistrup til K. Axel Nielsen – der nu var blevet justitsminister – og fik politiaktionen mod Glistrup iværksat.

Da Thøger Nielsen nu i 1975 blev chikaneret ud fra forsvaret, oplevede man det aldeles enestående, at den, der havde anmeldt sagen til politiet – Advokatrådet – oprådte aktivt med henblik på, hvem der i stedet skulle være forsvarer.

Det blev Ebbe Suenson. Derefter bestod forsvaret af ham og venstrefløjensmanden Philip Ingerslev.

Deres taktik var længe bare at holde deres kæft og ikke tage initiativer til noget som helst.

Glistrup, der jo var nok så interesseret i, at hans synspunkter kunne komme frem i sagen, sendte dem det ene brev efter det andet om dette og hint, der måtte ind i sagen for at afsløre løgnagtigheden i det materiale, som anklageren måned efter måned præsenterede byretten for.

Den 9. maj 1977 var anklageren færdig, og overensstemmende med retsplejelovens ordning – den § 870, der omtales i den foregående artikel – lod byretten så helt korrekt (modsat hvad landsretten gjorde i august 1980) forsvarssiden overtage bevisførelsen.

Glistrup var klar over, at der i alle de breve, han havde sendt til forsvarerne gennem årene, var masser af ammunition, som forsvarerne kunne affyre. Men det blev nogle slemme fusere. Efter en god halv times forløb uden særligt betydningsfuldt materiale gik forsvarerne helt i stå og erklærede bevisførelsen for afsluttet.

Derefter kom proceduren, der førtes elendig fra forsvarers side.

Men anklagerens stof var så svagt, at det stod klart selv for den forudindtagne byret, at Glistrup havde holdt sig midt på lovens landevej og havde været så langt fra bare at operere på lovens kant, at det eneste rigtige resultat var totalt at frifinde ham.

På den anden side kunne systemet ikke holde hertil med al den prestige, der var involveret i at få knaldet ham, som statsminister Anker Jørgensen betegnede som Danmarks største skattesnyder. En byretsdommer, der i al fremtid kom til at gå under betegnelsen »Ham, der frifandt Glistrup«, måtte se i øjnene, at han aldrig kunne avancere, så længe ganmelpartierne stadig besætter justitsministerposten.

Derfor måtte de nødvendigvis domfælde, og begge dommere blev da også kort efter belønnet med at blive udnævnte til landsdommere, blive mæglingmænd og få nye ordener, kors, bånd og stjerner på.

De havde indgået det kompromis med sig selv, at de gav Glistrup en bødestraf og lod ham beholde advokatbestillingen.

Det kunne man selvfølgelig ikke, hvis Glistrup blot havde begået en brøkdæl af det, som han anklagedes for. Men det uundgåelige faktum var altså, at det havde han heller ikke gjort.

Glistrup erklærede sig straks tilfreds med dommen, hvis blot de andre partier ikke ville snyde ham og efter appelfristens udløb udnytte grundloven i strid med dens mening og smide et medlem, der alene havde fået bødestraf, ud af folketinget. For at undgå det fremsatte Glistrup straks forslag i folketinget om at få tingene afklaret, inden appelfristen udløb.

At blive tvunget til, mens tid var, at skulle bekende kulør, kaldte Anker Jørgensen for »for smart«. Resultatet blev, at statsmagten appellerede byretsdommen til landsretten før den dagsordensatte førstebehandling i folketinget.

Anklagemyndighedens chef erklærede, at man ikke på anklagerside ville bruge samme anklage i landsretten som i byretten, fordi byretsanklagerne »simpelt hen ikke kan opretholde den gejst – eller finde den inspiration, som er nødvendig for at gennemføre en landsretssag med tilfredsstillende resultat«.

Med de sørgelige forsvarererfaringer, der var fra byretten, var der al mulig grund til at følge en tilsvarende linie på forsvarerside.

Glistrup plæderede herfor over for østre landsret og foreslog 50 navne på advokater, han gerne ville have som forsvarer, og sagde endda, at hvem som helst var bedre end de to uheldige helte fra byretten.

Og hvem valgte så landsretten blandt alle de tusindvis af muligheder? Præcis de to samme, der havde vist sig så følgagtige over for systemet under byretssagen.

Glistrup appellerede aldeles forgæves til deres professionelle samvittigheder om ikke at påtage sig et forsvarerhverv for en tiltalt, der udtrykte kvalificeret mistillid til dem.

Men de var aldeles ligeglade. De havde tilsyneladende kun øje for at få salærer betalt fra skatteyderne. Under byretssagen tilsammen over en million kroner. Og de kunne roligt regne med at score endnu mere i landsretten.

Glistrup bragte spørgsmålet ind for Menneskeretskommissionen. Uden at der blev givet adgang til nærmere argumentation, fik den danske regeringsrepræsentant i kommissionen – professor Carl Åge Nørregaard – sine kolleger til at gå med til, at Ingerslev/Suenson var et par, som Glistrup havde godt af at skulle have som forsvarere.

Og de viste sig da også at være lige så passive, sløve og magtapparاتفølgagtige ved landsretten, som de havde været ved byretten. Østre landsrets kendelse af 25. august 1980 om, at der fra Glistrups side ikke må føres beviser, er da ret beset – men sådan opfattes det næppe af fagjuristerne – først og fremmest en knusende dom over, at forsvarerne ikke i tide havde været på tæerne med at anmelde deres beviser.

De kunne f. eks. have brugt de breve, Glistrup havde sendt dem under byretsårene. Men med den smertelige erfaring, Glistrup havde vundet i byretten, sendte han i stedet under landsretssagen successivt brevene til anklagemyndigheden – i alt 104 stykker – men også den snoede sig uden om at fore-

Bilag til bet. og indst. vedr. grundlovens § 57 (Glistrup)

lægge materialet for landsretten, der lod sin kendelse om ikke at ville høre Glistrups beviser også omfatte disse godt 100 bilag, som myndighederne havde fået i god tid.

Retfærdigheden er et skrøbeligt kar, når den sættes på den afgørende prøve at skulle udøves over for en politisk modstander.

4. Enhver i dette land ved, at hundredtusinder af selvangivelser hvert år er udfyldt forkert eller præget af dispositioner, der er bestemt af skattemæssige beslutninger – fra indsættelser på børneopsparingskonti til trusserederideltagelse og alskens andet.

Sådan må det simpelt hen uundgåeligt være med så fjollet en lappelovgivning og så højt et skattetryk som det, gammelparterne har bestemt sig for inden for Chrstiansborgs tykke mure – langt fjernt fra virkelighedens Danmark. I et samfund, hvor indkomstskatten løber op mod 70 pct. på toppen af mange indtægter, og hvor der altså er tale om så langt den største udgiftspost på familiebudgettet, ville det jo ganske klart være aldeles umuligt fra retsordenens side at håndhæve, at dispositioner skulle være ugyldige, når de er truffet med skattemæssigt sigte. Al økonomisk aktivitet begynder og slutter med skat.

Enhver i dette land ved også, at i mere end 99,9 pct. af tilfældene afstår myndighederne fra at fare frem med straffesag. Allerede fordi det ville være aldeles uoverkommeligt at indlade sig herpå.

Når antallet af teoretisk foreliggende strafeforfølgelser så kraftigt overstiger det praktisk mulige, er det under alle omstændigheder forkasteligt, at myndighederne ofrer så enormt mange kræfter til at kaste sig over én enkelt af de over 5 millioner skattepligtige, når myndighederne selv må erkende, at de ikke kan bevise, at vedkommende er skyldig uden at bruge over 10 år og uden at hale ham igennem i hundredvis af heldagsretsmøder gennem seks samfulde år. Når beviset for, at der overhovedet er begået noget forkert, selv ikke efter anklagerens opfattelse kan føres uden dette kolossale opbud og ganske umenneskelige pres mod den tiltalte, skulle myndighederne – hvis de handlede tilbørligt – hellere have ladet denne sag ligge. Med den samme indsats kunne være klaret tusindvis af andre sager, som har flagret rundt eller er blevet uanerligt forsinkede.

89 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

I alle straffesager gælder, at enhver rimelig tvivl om skyldspørgsmålet skal komme den tiltalte til gode.

Men skepsis mod at domfælde må være ekstra stor, når anklageren skal bruge så umådelig mange timer, som han har anvendt i Glistrup-sagen for at føre sit bevis for, at den tiltalte skulle være skyldig.

Et er, at det at være tiltalt i en sådan mammut sag er et helvede, som burde undgås ved, at anklagemyndigheden helt lod være med at rejse sag, hvor den tiltalte allerede i kraft af sagens langstrakthed får en ekstra straf, som er meget værre end den straf, der kunne være fortjent, hvis anklagen havde været rigtig.

Dette anstændighedshensyn har anklagemyndigheden ganske sat sig ud over i Glistrupsagen.

Men betragtningen rækker videre: når anklageren finder det fornødent at bruge så mange hundrede timer som i Glistrup-sagen for at føre sit skyldbevis, kommer man uvægerligt ind i den situation, at det bliver umuligt for dommere og domsmænd at overskue bevisførelsen. Risikoen for at begå den fejl, der for alt i alverden skal undgås i en straffesag – bliver derved så meget større.

Der er altså i en sådan aldeles enestående og speciel situation som den, vi står i i Glistrup-sagen, grund til at ruste sig med endnu større skepsis over for anklagen end den, der er det selvfølgelig udgangspunkt i en hvilken som helst straffesag.

Men de rent usaglige hensigter afsløres aldeles uomtvisteligt ved, at denne ene sag, som man altså har brugt så enormt mange kræfter på blandt de millionvis af muligheder, netop er rettet mod den eneste ene mand, som i dette århundrede har bragt ravage i det eksisterende magtsystem – politisk som embedsmandsmæssigt.

Man misbruger sin styren over skattevæsen, politi, anklagemyndighed og domstole til at gå løs på den eneste ene, der med et slag fik socialdemokratiets stemmetilslutning nedsat til procentniveauet 65 år tidligere, og som rejste det folkekrav, som fik stoppet mange års himmelflugt i de offentligt ansattes løn- og arbejdsvilkår.

Enhver, der kender det mindste til sandsynlighedsregning, vil vide, at det er aldeles udelukket, at det kan være tilfældigt, at det er den samme mand, der på sagligt holdbart

grundlag kan henføres til begge disse positioner. Der må nødvendigvis være en sammenhæng. Og der er en sammenhæng. Glistrup-sagen er alene blevet fabrikeret som en hævn fra gammelpartier og embedsmandsfagforeninger, og for at man kunne få Glistrup – og helst hele fremskridtsbevægelsen – til at knække sammen under vægten af de mange hårde anklager og af det enorme tidsforbrug, der – da den samme time ikke kan bruges to gange – nødvendigvis har handicappet Glistrup kolossalt fra uforstyrret at passe sit politikeroppositionsarbejde.

Beviserne for, at der fuldt og helt op til 100 procent er tale om en rent politisk forfølgelse uden mindste antydning af juridisk saglighed, fremgår også af de mange momenter, der er berettet i de tre første afsnit i nærværende serie.

Men det er ikke blot forbeholdt folk med talent for sandsynlighedsmatematik at forstå, at anderledes kan det simpelt hen ikke hænge sammen, når der i samme sag ophobes så mange forhold, der ikke sammenhængende kan forklares på anden vis.

Den, der dykker yderligere ned i sagens forløb, vil gang på gang støde på, at Glistrup er blevet behandlet helt anderledes og langt skrappe, end myndighederne har behandlet nogen som helst anden. Mange har læst en enkelt facet af sagsforløbet i Poul Boegs bog »Justitsmordet i Landsskatteretten«. Boeg forarges over, at han kom ud for de mange udtalelser fra folk i landsskatteretten om, at man naturligvis ikke havde behandlet andre på samme måde, hvis det ikke lige havde været sådan, at det advokatkontor, de var klienter på, var Glistrups.

Den nød, Boeg her ikke kan knække, er letforklarlig. Boeg har ikke forud haft med andre Glistrup-klienter at gøre. Derfor går han i sin blåøjethed ud fra, at de skal da behandles på samme måde som andre medborgere. På det tidspunkt, hvor Boeg kommer i forbindelse med sagen – i vinteren 1978-79 – har de andre folk i skatteadministrationen derimod arbejdet under Poul Møller-ordren i omkring syv år. De er blevet så tilvænnet til, at Glistrup, og hvad der har med Glistrup at gøre, skal have en negativ særbehandling, at det simpelt hen ikke for dem fremstår som noget forargeligt. Tværtimod, det forargelige for dem er, at Boeg kan komme på den tanke, at Glistrup og hans forbindelser skal be-

handles efter samme regler, som gælder for alle andre.

Sådan er den enkle forklaring bag den justitsmord-bog, som i foråret 1979 optog så mange herhjemme, men om hvilken topembedsmændene og toppolitikerne helt med rette gik ud fra, at hvis de bare fortav den og lod være med at gå ind i debatten, ville denne dø bort af mangel på nyt brændstof, efterhånden som diskussionsemner om helt andre anliggender pressede sig på.

Og igen fik systemets folk ret i, at deres fortielsestaktik var den for dem holdbare taktik og metode til at hindre, at uhumskeheden i deres forfølgelse mod Glistrup virkelig kunne blive afsløret med de konsekvenser, som den danske Dreyfus-sag selvfølgelig forlængst burde have haft.

Men bare fordi de er forlovede med medierne og deres såkaldt skræppe drenge fra Jørgen Flindt Petersen og Erik Stephensen og over Ekstra Bladet, der ikke i denne sag tør, hvor andre tier, har samfundets magthavere hidtil kunnet kvæle initiativer som for eksempel Poul Boegs ægte og velbegrundede harme. I ly heraf er de mangfoldige myndighedsovergreb foregået.

Et eksempel fra det forår 1973, da fremskridtsgalluptallene røg helt til tops: Justitsminister K. Axel Nielsen resolverede da, at Glistrup ikke mere måtte behandle executorboer. Det var et meget hårdt anslag mod landets største advokatarbejdsplads. Ikke blot er denne sagstype i sig selv den mest rentable inden for branchen. Men tillige er det grundlaget for, at sagførerkontoret knytter kontakten til fremtidens klienter, når arvingerne får indtryk af god, dygtig, smidig, venlig og hurtig behandling af deres forældres dødsbo. Glistrups forretning var i vidt omfang bygget på det grundlag. Og han havde altid svaret enhver sit til klienternes fulde tilfredshed. Og det har Glistrup i øvrigt til denne dag kunnet fortsætte med til trods for, at intet enkeltmenneske i fædrelandshistorien har været udsat for en sådan fortsat kæde af underbæltslag og enkelttryk fra myndighedernes side. Årelang – ja nu årtilang. Nægtelse af det vigtige dødsbobehandlingsområde er fortsat af Axel Niensens efterfølgere: Karl Hjortnæs, Nathalie Lind og så videre. Og nu fremturer Ole Espersen med opslidningsaktionen for at ramme Glistrup på brødet. Altså ikke blot idømmer man Glistrup en hård uoprettelig

tillægsstraf, før hans sag er afsluttet. Man fastholder den også, efter at myndighederne ved byretten led nederlag på deres påstand om, at Glistrup frakendes advokatbestallingen.

Var der kun denne ene magtfordrejnings-slyngelstreg, ville man selvfølgelig kunne komme med alskens bortforklaringer. Men humlen er, at der er så mange djævelskaber hobet op, at det ikke kan være tilfældigheder.

Og når det ene tryk stables oven på det andet oven på det tredje og så videre, siger det sig selv, at myndighederne kalkulerer med, at før eller senere blive trykket så stærkt, at endog det bornholmske granit bryster.

5. Philip Ingerslev var selv mægtig emsig for at få forsvarerjobbet.

Lang tid før det overhovedet var aktuelt, henvendte han sig helt på eget initiativ til Glistrup og forsikrede, hvor fortrinlig han ville være som hans forsvarer.

I juli 1974 gav byretten så Glistrup valget mellem fire B-forsvarere – hvoraf Ingerslev var den ene. Han havde tilsyneladende det fortrin fremfor de andre, at han selv havde vist iver efter hvervet. Og i øvrigt gik Glistrup dengang ud fra, at Thøger Nielsen (eller eventuelt en anden sagkyndig) ville blive hovedforsvareren. Han skød derefter de tre andre af de uegnede muligheder ud til fordel for Ingerslev.

Det gik altså let for Glistrup at få Ingerslev til forsvarer.

Det blev væsentligt sværere at blive af med ham.

Han hang på som en burre og trodsede alle Glistrups forsøg på at få ham rystet af.

Men det var faktisk også det eneste talent, han viste i sagen.

Som i byretten sank han også sløvt og passivt hen i landsretten, mens anklageren stablede løgn på løgn.

Sådan gik 1978. Og 1979. Og 1980.

26. januar 1981 fik Ingerslev så ordet til at føre forsvarsprocedure.

Hans eget forberedelsesarbejde hertil var tilsyneladende først og fremmest, at han havde noteret flittigt ned under anklagerens procedure.

Under ulideligt tidspres udformede Glistrup og fik maskinskrevet nogle af de argu-

menter, han ønskede fremført, og gjorde det i en kønsløs og lidet udfordrende sprogdragt.

Ingerslev blandede så disse ingredienser efter følgende recept:

Hver gang han kom til et nyt forhold i sagen, brugte han den første halve snes minutter til gentagelse af anklageskriftet. Dette i sig selv var ret katastrofalt. Enhver ved, at lytteintensiteten – også hos en domsmandsret – er særlig kraftig i begyndelsen, hvor en taler tager fat på noget nyt.

Når så anklagen – som det var sket så mange gange før i de år, anklageren talte – var slået fast med syvtommersøm, kom det, der skulle have været det argumenterende afsnit.

Her var den altdominerende melodi, at Ingerslev læste op af sine næsten udtømmende – og tilsyneladende udtømmelige – notater fra, hvad anklageren havde sagt. Det blev så gentaget i lange passager.

Når det var færdigt, hændte det ikke så sjældent, at de eneste kommentarer var, at »det synes Glistrup ikke er rigtigt« og »heri er forsvaret enig med Glistrup«.

Ofte gik den beskikkede forsvarer imidlertid over til Glistrups manuskript. Men så at sige undtagelsesfrit blev det skamredet. Argumenter faldt ud i sammehængende argumentsrækker. Og næsten altid blev pointen glemt. Var der endelig tilløb til at sige noget væsentligt, blev det indsvøbt i utallige forbehold. Høflighedsfraser og undskyldninger for, at Ingerslev tillod sig at have en anden mening end anklageren, og at han da godt forstod og ville erkende, at det måske ikke rigtig var sagen, det, som han nu var ved at sige.

Det kan da godt være, at Ingerslevs mål var for alt i alverden at opnå fortsat at stå som den absolut pæne dreng i fagdommernes øjne. Men den deraf følgende besværing af fremstillingen med at undskylde, at han overhovedet eksisterede og tillod sig at udtrykke sig, svækkede enormt ethvert tilløb til overbevisende argumentation. Ingerslevs usikkerhed og frygtsomhed, fordi han ikke beherskede stoffet i sagen, førte til, at hvad der stod klart og logisk i det af Glistrup leverede manuskript, blev til sort tale, når Ingerslev skulle udtrykke det – som han sagde »i sine egne ord«.

Landsretten havde vist engleblid tålmodighed i de ca. 230 retsmøder, hvor anklageren

havde haft ordet. Allerede efter at Ingerslev havde talt et par dage, begyndte retsformanden derimod fra tid til anden at luften utålmodighed. Når det skete, gjorde Ingerslev det i befjælpelse, at han – aldeles tilfældigt og vilkårligt – forfjamsket bladrede forbi nogle af de følgende sider – 2, 5, 7 eller 20 sider – og det, der havde stået på de sider, kom så aldrig med i Ingerslevs indlæg.

På den måde blev Glistrups kamp mere og mere fortvivlet for hele tiden at have procedurestof til Ingerslev. Glistrup bad Ingerslev om at begære udsættelse til at klare stoffet. Men Ingerslev sagde nej: Han planlagde 2-3 ugers påskeferie på Tenerifa, og derfor skulle han med djævlens vold og magt gøre sig færdig.

Han var imidlertid aldeles hjælpeløs uden Glistrups manuskript. At han havde været beskikket forsvarer i henved 7 år, havde ikke givet ham noget sådant kendskab til sagen, at han selv kunne formulere noget i den uden at afsløre sin totale uvidenhed om, hvad sagen drejede sig om.

Dette var baggrunden for, at retsformanden ved begyndelsen af retsmødet den 30. marts 1981 erklærede, at nu havde Ingerslev meldt sig syg. Men han – retsformanden – havde den foregående dag (søndag) forhandlet med Ebbe Suenson, så denne kunne fortsætte forsvarsproceduren. Som følge af et retsmedlems sygdom kunne det dog først blive i løbet af et par dage.

Alt dette kom som noget helt nyt for den Glistrup, som ikke var blevet inddraget i – ja end ikke underrettet om – at der var blevet fæit accompli-rænkesmedet i løbet af weekenden. Glistrup havde i stedet brugt lørdag-søndag til en kraftanstrengelse for at levere nye manuskriptsider til Ingerslev.

Men når Suenson fra at have spillet en meget tilbagetrukken rolle – i perioder havde han overhovedet ikke været til retsmøderne – nu skulle overtage forsvarrets førelse, måtte der efter Glistrups mening i al fald gives ham nogen forberedelsestid. Det ville retten eller Suenson imidlertid ikke have.

Ej heller ville Suenson vide af Glistrups forsvarstalemanuskriptforslag. Med stor – og tomtøndet – patos deklamerede han for retten, at han var advokat og ikke stod i klasse med »en simpel oplæser ved TV-avisen«. Derfor var det aldeles under hans storskry-

dende værdighed at gøre brug af andres manuskripter.

Hans totalukendskab til sagen afsløredes ikke blot af, at han på få retsdage kom igenem den tredjedel af sagen, som resterede, da Ingerslev meldte sig syg. Også indholdet var afslørende. Suenson nød at udstille sin bevandretthed i den store verdens klassikere fra Shakespeare over Mozart til Gromyko. – Nogen forbindelse til sagen havde disse brave eller ubrave folk ikke. Ej heller, hvad der citeredes fra dem. Men det stillede da Suenson i en position, som Glistrup måske ikke var ene om at sammenligne med Jacob von Thyboes.

Det var rent tilfældigt, hvad Suenson havde nået at kikke i af de tusindvis af bilag, som der var i de dele af sagen, som han angiveligt skulle procedere. Det søgte han afbigt for ved at forfægte, at han ofte i sin sagsførerkarriere havde fundet ét væsentligt argument ud af hundrede mulige og så sat alt på det ene kort, og det var ifølge Suenson blevet spillet så meget desto stærkere.

Dette figenbladsdække over eget ukendskab til sagen er ikke noget værd i en situation, hvor seks dommere og domsmænd i hundredvis af timer var indoktrinerede med et væld af tilsyneladende – men i virkeligheden alle i bund og grund uholdbare – argumenter fra en velforberedt anklagemyndighed, der kunne trække på alle statsmagtens ressourcer for at få den anklagede tværet ud. Men Suensons skandaløse fremgangsmåde førte i al fald til, at han meget hurtigt kunne erklære forsvarrets procedure for helt afsluttet, så anklagere og dommere kunne få den også af dem attråede tidligere påskeferie.

Hverken de Ingerslevske eller de Suensonske indlæg havde indladt sig på at rokke ved anklagerens bevisførelse eller anklagetalet. Dens indhold havde det ellers været umådelig let at rokke ved. Men i formen fremførte statsadvokaterne deres angreb på Glistrup med aldrig svigtende målbevidst fattethed og bestemthed og autoritet. Den forblev ganske uden noget passende modstykke såvel i Ingerslevs fumlerier som i Suensons pausekloverier.

Men ud fra en retssikkerhedsbetragtning er usikkerhed og eftergivenhed over for statsapparatet ikke noget forsvarsadelsmærke.

I syv år har Glistrup siddet i retssalene omringet af sammenspiste fjender, som alle

fuldt og helt har været besjælet af ét fælles ønske: at smadre fremskridtspartiet. Herfra har det ikke været nogen undtagelse med de to, der sad på Glistrups venstrefløj – Ingerslev og Suenson. Ejheller midt for eller til højre. Her sad embedsmændene (dommere og anklagere). Og bedre var det ikke i ryggen med journalister, der vidste, at deres redaktioner bare var interesserede i at få et eller andet – selv om det så ikke var sandt – som satte Glistrup i gabestokken. Værst var den Ritzauemand, som fodrede langt de fleste blade (samt Danmarks radio og tv), og hvis hele udseende og fremtræden lyste langt væk af venstrefordrejet socialistjesuitisme. Normalt fortav han, hvad der var fremført af Glistrup. Aldrig gengav han det loyalt.

6. De foregående afsnit beskrev de såkaldte forsvareres Rane Jonsen taktik.

Men loven indeholder en aldeles klar og utvetydig regel om, at på den måde kan man ikke holde den tiltalte uden for sagen. Det er trods alt ham og hans skæbne, det hele drejer sig om. Derfor fastslår retsplejeloven udtrykkeligt, at også den anklagede kan få fremført sine synspunkter.

Bestemmelsen står i § 738. Efter nogle udtalelser om forsvarere hedder det i stykke 1, sidste punktum, ordret: »Sigtede er berettiget til selv tillige at tage ordet til sit forsvar«.

Glistrup lagde ingensinde skjul på over for landsretten, at han ville gøre brug af denne ret. Han påviste i det ene brev efter det andet, hvordan forsvarsindlæggene reelt blot var en »anklagetale nummer to«, og hvordan forsvarerne undlod at tage hensyn til det, som Glistrup ønskede fremført.

Den 1. maj 1981 kunne retten ikke længe udskyde Glistrups adgang til at få ordet. Suenson blev nemlig den dag færdig med sit overfladeskøjteløb.

Glistrup bad om frist til at samle sit materiale sammen og formulere det nærmere. Anklagerne fik i sin tid 2½ måned til at forberede deres første indlæg og 18 dage til deres andet – helt overensstemmende med, hvad de begærede. Og de havde i årevis ikke haft andet job end netop Glistrup-sagen.

Retten fastslog imidlertid, at Glistrup »ikke kunne siges overhovedet at have krav på nogen udsættelse« til forberedelse af sit indlæg. At maj måned er folketingsårets travleste og mest hektiske med stribevis af afgørel-

ser og afstemninger, ville retten heller ikke tillægge betydning.

Væsentligst på grund af forhold hos retten selv blev det imidlertid den 11. maj, før Glistrup fik ordet.

Han indledte med at hamre fast, hvori sagens problemstilling bestod. Selv noget så grundlæggende var nemlig aldeles blevet forsømt i vidtløftigheder og uklarheder, som anklagere og forsvarere havde svuppet rundt i. Så sent som i anklagerens afsluttende indlæg havde denne – uden at blive modsagt i Suensons duplik, der helt igennem var en tynd kop te – hævdet, at det strafbare var indgåelsen af de påståede proformaaftaler. Enhver har imidlertid lov til at indgå alle de fiktive arrangementer, han eller hun vil. Det afgørende strafferetligt er, om den i sagen tiltalte mod bedre vidende har videregivet sådanne aftaler til myndighederne, som var de ægte. Og allerede når problemet – som det virkelig var – for første gang i de mange retsmøder sattes på rette plads, var man et stort stykke nærmere Glistrups frifindelse. I masser af tilfælde var det nemlig ikke Glistrup, men andre – ofte statsautoriserede revisorer – der havde udfærdiget de pågældende selvangivelser. Og mens begivenhederne virkelig udspillede sig, havde myndighederne hundredvis af gange efter indgående undersøgelser godkendt aftalerne som ægte. I de tilfælde, hvor Glistrup havde medvirket til at give de pågældende oplysninger om, at aftalerne var, som det entydigt fremgår af alt samtidigt bevismateriale, kunne han derfor ikke på nogen måde siges at have handlet strafbart – han gjorde bare, hvad der dengang var myndighedernes klare og entydige opfattelse. Den ændrede sig først efter, at aktionen mod Glistrup efter focusudsendelsen havde vist, at der intet var at klandre Glistrup – medmindre man hengav sig til det skinbarlige fiktionsnonsens. Og det gjorde myndighederne så, men først efter at alt, hvad sagen drejede sig om, for længst havde udspillet sig. Alle anklager mod Glistrup er således, at man med lang tilbagevirkende kraft nu vil have ham straffet for, hvad alle anså for fuldt lovligt dengang, der blev indgivet de selvangivelser og aktieselskabsoplysninger, som anklageskriftet (fra 1974) påstår skulle være fiktive.

Efter at have sat problemet på plads – under rettens udtrykte mishag – gik Glistrup

over til at påvise, at højesteret ikke ved tidligere afgørelser – navnlig den om DSB-manden fra Nykøbing F – havde godkendt fiktionshypotesen. Det var selvfølgelig vigtigt grundigt at få tilbagevist anklagerens modstående opfattelse. For har den overordnede instans – højesteret – givet en retningslinie, er denne selvfølgelig meget langt bindende for den underordnede, landsretten. Med udgangspunkt i Glistrups daværende manuskript havde Ingerslev været inde på samme emnekreds i januar. Men dels havde han sprunget meget væsentligt over, dels havde anklageren (uden gensvar fra Suenson) i april taget temaet op igen. Naturligvis kan man ikke gennemgå i sammenhæng et sådant emne, uden at det over for domsmændsretten bliver nødvendigt hist og her for forståelighedens skyld at gentage, hvad der også var sagt i januar. Det ophidsede retsformanden, hver gang han hørte noget, han mente at have hørt før. Selv om han med den mest engeblide tålmodighed havde lyttet til anklagerens hundredvis af gentagelser i 1978, 1979 og 1980. Selvfølgelig spiller det en stor rolle – såvel for den talende som for de lyttende dommere og domsmænd – om atmosfæren er, at det fremførte gengives uforstyrret, eller der hersker et kampklima fra forhandlingslederens side. Hvad enten denne så hedder K. B. Andersen eller Henning Krog (som er retsformandens navn).

Efter at være kommet igennem betydningen af højesteretsdommene gik Glistrup over til det enkeltforhold, som anklageren – såvel i bevisførelse som i procedure – havde gjort allermest ud af. Det var det, som havde skræmt Ingerslev så meget, at han meldte sig syg, lige som han var kommet frem til det. Og Suenson havde slet ikke nået et sætte sig ind i det. Det var derfor blevet en ynkelig fremstilling, da han klumrede sig igennem det uden at tage fat på næsten ét eneste af de mange angrebepunkter, statsadvokaterne havde sat ind mod Glistrup.

Der var følgelig absolut ikke gentagelser i det, Glistrup fremførte. Men retsformanden blev vredere og vredere. Og den 20. maj – efter 3½ retsdag med Glistrups indlæg overfor de 242 retsdage med de andres stof – meddelte Krog, at retten nu var til sinds at fratage Glistrup ordet.

Glistrup protesterede. Han påpegede, at retsplejeloven gav ham ret til at fremføre si-

ne synspunkter. Der er hverken i lovens ordlyd eller i sund fornuft noget som helst grundlag for at hævde, at den tiltaltes adgang til at fremføre sit forsvar skulle være noget underordnet eller ligeegyldigt. Hverken i sig selv eller i forhold til den adgang, retten giver anklagere og forsvarere til at udtale sig. Det, han havde sagt og ville sige, var tydeligvis noget nyt i forhold til, hvad der hidtil var fremdraget i landsretten – såvel i indhold som i form. Og han havde endnu kun kunnet nå at beskæftige sig med mindre brøkdeler af de anklager, der igennem de 2½ år i landsretten var stablet op imod ham.

Døve øren var det eneste, retten havde at levne den anklagede. Ganske som landsretten ikke ville tåle ét eneste af Glistrups beviser, ville den heller ikke forstyrres ved at blive stillet over for hans argumenter. Landsretten havde for længst bestemt sig til ikke at ville høre på Glistrup. Også med hensyn til at afskære den tiltalte fra at fremkomme med sit forsvar, blev Glistrupsagen aldeles enestående i dansk retshistorie.

Allerede fra omkring 1. april 1981 havde landsretten gentagne gange fortalt, at den var i fuld gang med at skrive på dommen. Men rettens budskab blev nu, at den først ville afsige dommen efter 1. september.

Glistrup var sendt ud i en ny uvishedens sommer.

7. Fiktionspostulatet er det eneste grundlag for samtlige anklagepunkter mod Glistrup. Og – med nogle få undtagelser – for samtlige forhøjelser af hans klienters skatteansættelser.

Den største undtagelse er Simon Spies. Han fremhæves monomant, når de sagvoldende myndigheder praler af, hvor meget de har opnået ved Glistrupaktionen. Og det er da også rigtigt, at når man satte ind mod Spies, var det, fordi myndighederne systematisk gik på jagt mod alle Glistrup-klienter. Men når man fik stablet et stort skattekrav på benene mod ham, skyldtes det i al væsentligt, at myndighederne gjorde, hvad de uhindret kan gøre mod enhver, hvad enten han har været Glistrup-klient eller ej. De gav sig til at skønne – og heroverfor er enhver som bekendt retsløs. Det drejede sig om, hvordan man skal fordele det, kunderne har betalt for deres rejser. Her kan man selvsagt ikke med matematisk sikkerhed fastslå, hvor

meget der vedrører flyvningen, hvor meget betjeningen ude på rejsedestinationen og hvor meget bureauets øvrige service. Men som følge af Spieskoncernens opbygning er det skattemæssigt ganske betydningsfuldt, hvordan denne fordeling sker. Spieskoncernen havde anvendt en absolut acceptabel og rimelig fordelingsnøgle i de gennem årene godtagne selvangivelser. Da skattevæsenet gik i gang med sine Glistrup-aktiver, fandt man på med mange års tilbagevirkende kraft at fordele salgsindtægterne nogle få procent anderledes, og derved nåede man frem til den store skatteregning, som Spies betalte. Ingen kan nemlig bevise, at den ene eller den anden fordeling er den »rigtige«. Og i en sådan situation ved alle, der har været ude for skønmæssige skatteansættelser, at så gælder ubetinget det skøn, som skattevæsenet i sin venlighed eller uvenlighed finder det for godt despotisk at udøve. Enhver tvivl i skønsspørgsmål kommer skattevæsenet til gode. Sådan er dansk ret.

Hermed er redegjort for en af huldederne i de skrøner, som aviser m.fl. udslynger, når de skal hævde, at det offentlige har tjent så meget på Glistrup-sagen, at det for de offentlige kasser skulle have været omkostningerne værd at fremture med den multimillion dyre sag.

Men det er da korrekt, at den formidable omkostningsindsats også resulterede i, at skattevæsenet ud fra fiktionsteorien ruinerede og ødelagde en række Glistrupklienter og endda fik nogle af disse – en lille snes ud af mange, mange tusinde – til at rejse erstatningssager mod Glistrup.

Selv om dette har givet millionbeløb i de offentlige kasser, er der intet fortjenstfuldt heri.

Lige så lidt som der er anledning til næsgrus beundring over for andre røvere, der praler af, hvad de uretmæssigt har hugget.

Når skattevæsenet benægter fakta – og andet og mere indholder fiktionsteorien ikke – kan det selvfølgelig fremsætte enormt store skattekrav mod hvem som helst. Og den væsentlige grund til, at særligt Glistrups klienter kom i fedtefadet, var alene myndighedernes fornærmelse mod Glistrups politiske virke, og at man mente at kunne ramme Glistrup ved at fare frem med bål og brand over for hans klienter.

Og man ramte da også Glistrup.

Først ved at skræmme klienterne væk fra hans kontor ved i tide og utide over for klienterne – og igennem mediernes reportager også over for offentligheden – at fastholde, at Glistrup uden tvivl skulle være klientbedrager og svindler. Dernæst ved at tilskynde de autoritetstro klienter til, at de dog kunne vinde lidt af det tabte hjem ved at anlægge civile sager mod Glistrup.

Det første medium, man udså til den taktik, var DSB-manden i Nykøbing F. I et samtidigt brev skildrer han, hvordan han 16. januar 1973 blev kaldt til møde på Nykøbing rådhus for »en kommission på mindst en halv snes mennesker«, fra Statens Ligningsdirektorat i København. Han sad der alene og følte sig »presset til at skrive under« på, hvad myndighederne forlangte, idet han fik det indtryk, at hvis han ikke efterkom opfordringen hertil, ville hans skatteansættelser »yderligere blive forhøjet efter skøn«.

Da DSB-manden var sluppet fri fra mødet, gik han til Glistrup, der protesterede på hans vegne. Men skattevæsenet nægtede Glistrup adgang til sagens papirer og til at argumentere klientens sag. Man sendte blot klienten regningen under trussel om udpantning og eventuel straffesag.

I den situation gik DSB-embedsmanden så til det konservative folkepartis advokatkontor, hvorfra man stævnedes Glistrup.

Sagen blev ekspresbehandlet af domstolene på en tid hvor det, man kendte til Glistrups administration, først og fremmest var det i mellemtiden udfærdigede anklageskrift mod Glistrup. Og den dom, der blev afsagt, blev så uden videre brugt i de senere sager, hvor Glistrupklienter er faldet Glistrup i ryggen.

En af de klienter, som holdt fast ved Glistrup, klagede til ombudsmanden over for skattemyndighedernes standretagtighed.

Som man kan læse i ombudsmandens beretning vedrørende året 1974 side 68, 2. spalte, en halv snes linjer fra neden, måtte skattevæsenet på ombudsmandens forespørgsel svare, at fiktionsproblemet »er af så speciel juridisk karakter, at spørgsmålet om den juridiske holdbarhed af de foretagne arrangementer i alle tilfælde, ville få sin afgørelse ved dømmende instanser«.

Men før denne afgørelse kunne træffes – kulegravningen af alle de titusindvis af sider papir, som skattevæsenet havde stablet op

omkring fiktionsteorien – havde myndighederne altså skaffet sig så store forspring, at der ville være et enormt ansigtstab forbundet med at tilsidesætte fiktionsteorien.

Ombudsmanden kunne ikke rigtigt gøre noget ud af den indgivne klage. Ifølge ombudsmandsloven skal han nemlig vente, til den øverste administrative instans – landskatteretten – har talt.

Landskatteretten gav sig god tid. Da man endelig kom frem til afgørelser i større tal, søgte man at klare sagerne ved at afvise at ville høre mundtlige procedurer. Det fik mange Glistrupklienter til at falde fra. Men nogle gik videre. Og i foråret 1981 er man så omsider kommet frem til, at først ombudsmanden og dernæst østre landsret har statueret, at sådan kan landskatteretten ikke lovligt handle. Men i udmattelseskrigen mod Glistrupklienterne havde myndighederne vundet endnu et slag. Skattevæsenet har ubegrænsede pengemæssige og personalemæssige ressourcer at trække på. Og ved alle de mange myndighedskrumspring får man selvfølgelig slidt den ene Glistrupklient op efter den anden.

Over for Glistrup selv blev anklageskriftet fra 1974 fulgt op af, at myndighederne stående i fiktionshypotesens kviksand afkrævede Glistrup millionbeløb i skat på indtægter, han aldrig havde haft, og forlangte disse beløb betalt uanset den verserende retssag. Det måtte Glistrup gøre.

Da byretsdommen i februar 1978 ikke tolt tværede Glistrup ud, men lod ham slippe med en bøde og bevare sin advokatbestalling, blev myndighederne helt desperate. De lavede om på fiktionsteorien med fem års tilbagevirkende kraft og krævede efter teoriens nye udformning, at Glistrup skulle betale skat af yderligere kæmpemæssige millionbeløb, som han aldrig havde tjent. Og uden at de modstående fradrag blev indrømmet Glistrup.

Her har vi den fase, hvor det himmelråbende Dorrit Leaforhold kommer ind i billedet. Glistrup havde i 1966 købt 25 pct. af dette skib, men solgt anparten igen i 1968. Dengang betalte han skat af fortjenesten, og i straffesagen er anklagemyndighedens opgørelser baseret på, at det var rigtigt. Siden 1968 har Glistrup ikke ejet så meget som et eneste rustent søm i en eneste dæksplanke på det gode skib. Ved myndighedernes fiktions-

hypotese nummer tre med tilbagevirkende kraft fandt man imidlertid i september 1980 på, at Glistrup skulle betale et millionbeløb i skat af, hvad nogle af hans klienter havde tjent og fået udbetalt, da de i 1974 solgte deres anpart i skibet. Skattevæsenet sagde, at de pågældende først havde fået deres adkomster i skibsregisteret indført for sent. Nu er det for det første aldrig i forhold til andre end Glistrupklienter blevet tillagt skattemæssig betydning, hvornår – og om overhovedet – adkomsten til skibsanpart optages i skibsregisteret. Dernæst har Glistrup aldrig haft sin adkomst indregistreret – heller ikke i perioden 1966–68. Også af den grund var myndighedernes aktion hul i hovedet.

Men Glistrups kolleger i ligningsrådet er jo ikke ligefrem fremskridtsfolk. Derfor bestemte de, at Glistrup med få dages varsel i efteråret 1980 skulle betale millionskatten. Dette aldeles retsløse rå magtopbud fulgtes så op med tre udlægsforretninger foretaget af skattevæsenets egen pantefoged – den første TV-transmitteret – og den tredje i begyndelsen af 1981. Retten i Lyngby nægtede at godkende udlægsforretningerne. Den ene efter den anden. Men myndighederne fremturede blot. Selv efter at Lyngbyretten havde truffet sine afgørelser, nægtede de at tilbagekalde deres indgreb i Glistrups kassekredit i Handelsbanken og deres tinglysning på Glistrups bolig af millionudlægget.

Sådan tvang skattevæsenet familien Glistrup ud af deres hus og hjem gennem de mange år.

Og sådan blev skattevæsenet den direkte årsag til den enestående idealistiske indsats, fremskridtspartiet gjorde ved at skabe 1980ernes æresbolig.

8. Glistrupsagen er fuldt og helt spiret op af det frø, der blev lagt i focus på selvangivelørdagen i 1971.

Ud over hele landet fløj i de 114 sekunder mistillid til de styrendes evne og vilje til at regere ordentligt på skatteområdet. Og det var yderst ømtåleligt for magthaverne. Dels fordi fundamentet for den stærkt voksende embedsmandsmagt jo var stadig stigende skatter. Dels fordi VKR-flertallet i tiden frem til 1971 – der skulle være valgår – havde øget skatteudskrivningen mere, end noget andet regimente havde gjort i hele fædrelandshistorien.

Men Danmark har siden 1849 haft en formel ytringsfrihedsregel i grundloven. Derfor måtte finansminister Poul Møller og hans følgesvende rent teknisk gå en omvej, selv om forskellen er ens. I realiteten spiller det kun en ringe rolle, om der er formelle overfladegrundlovsregler, når de styrende føler sig trængt, og de så længe har hørt til de regerendes klan, at de har mistet forståelsen for, hvad virkelig opposition er.

Dette er historiens generelle lære. Derfor er der ingen årsag til, at fremskridtsfolk skal føle sig særlig forurettede. Magthaverne har valgt skiftende juridiske camouflager og påskud, når ytringsfriheden er blevet dem for ubehagelig. Opfordring til oprør kaldte man det, da socialdemokratiets grundlægger blev knust. Forstyrrelse af den offentlige orden var provisorietidens fængslingsgrund, da venstres Chresten Berg skulle knækkes. Manglende samarbejdsevne var de ord, der brugtes, da Jussi Merklin blev degraderet til toiletpapirforvalter.

Da det gjaldt om at stække Glistrups ytringsfrihed, fandt systemet det mest raffineret at stege ham i hans eget fedt ved som henrettelsesinstrument at bruge netop den skatteavgivning, hvis forløjede hulhed han havde afdækket. De love er nemlig sådan indrettede, at staten næsten kan få straffet hvemsomhelst for hvadsomhelst, hvis den bare sætter tilstrækkeligt ind derpå. Skønsbeføjelser og gummifortolkninger flourerer. Og danske dommere har ikke studeret skatteret. I deres universitetsungdom lå det område helt uden for den klassiske jura. Dommerens kendskab til skatten er alene, hvordan systemet fungerer overfor manden med en stor og stabil månedsløn. Derfor anser de grundlæggende alle i en anden indtjeningsposition for kæmpeskattebedragere. Og danske dommere er vokset op i dyb respekt for den såkaldte sagskundskab inden for embedsmandssystemet. Og ministerierne bestemmer, hvornår og hvordan de skal avancere og have givtige ben og ridderkors.

Alle disse forhold bevirkede, at der ingen grund var til at frygte, at dommerne ikke var rede til at gå med på den værste, når det gjaldt om at knalde Glistrup.

Hvis det overhovedet ville komme så langt. I 1971 og 1972 lyste en enorm sikkerhed og optimisme ud af alle de embedsfolk, Glistrup mødte. Alle var så sikre på, at de

rent administrativt og med hjælp fra fjernsyn, radio og aviser nok skulle få Glistrup plukket ned.

Det var først fremskridtsgallup tallene og derefter valgtallene i 1973, der bragte tvivl i deres sind og fik dem til at skifte taktik, så de bestemte sig for at kaste sig ud i domstolssager, som man håbede ville svække Zvælgertallet. Det lykkedes også, men ikke tilstrækkeligt til, at det er troligt, at Poul Møller-startskuddet var blevet affyret og sagen fortsat, hvis myndighederne havde forudset, at vejen skulle blive så lang for dem.

Fem gange (1974, 1974, 1975, 1977 og 1979) skamred de Danmarks Riges Grundlov § 57 om folketingsmedlemmers parlamentariske immunitet. Hidindtil har dette ikke generet magthaverne. Med deres fuldstændige beherskelse af medierne har de kunnet klare sig med frasen om, at den, der er valgt til folketingsmedlem, ikke skal stilles bedre end andre. Blev der blot åben og lige diskussion herom, skal man ikke mange spadestik ned for at indse, at Glistrup – fordi han er oppositionspolitiker – er blevet væsentligt dårligere behandlet, end andre ville være blevet, såfremt de havde hylet med de hunde, de var iblandt og havde holdt kæft med at angribe de styrende på deres ømme punkter (embedsmændenes lønninger og partiernes vælgertilslutning).

Såvel Karl Skytte som K. B. Andersen fik imidlertid let hold på deres tropper. Den afgørelse, som grundloven forlanger truffet som en realitet, blev operetteagtig. Herom kan man læse enkeltheder i Folketingstidendes tillæg B og i folketingets forhandlinger.

Vil folketinget fremover følge samme linje over for andre, som er anlagt overfor Glistrup, har man reelt ophævet grundlovens § 57. De, der tilhører flertallet, vil man ikke anklage i politiske sager. Og de, der er med i den virkelige for magthaverne farlige opposition, bruger man sit flertal imod. Demokratisk er det en uting, at et folketingsmedlem skal være med til at stemme om, hvorvidt han kan blive sine politiske modstandere kvit. En folketingsmand med ophævet immunitet i mere omfattende sager kan hverken klare bedst muligt det hverv, vælgerne har pålagt ham, eller afse den fornødne tid på at føre sit eget forsvar tilbørligt.

Men konflikten folketing/retssal fik også en anden hovedvariant. I sager, hvor regerin-

gens anklagemyndighed kræver, at et folketingsmedlem fra oppositionen skal bruge tusindvis af timer på at forsvare sig, får § 57-reglen en ganske særlig karakter. De, der vil dyrke det aspekt, har Glistrup hjulpet ved at fremkalde sneesevis af retskendelser om, hvornår tilstedeværelse i folketinget er vigtigere end i retten. Efterløn og socialindkomst gav flertal i domsmandsretten for at aflyse retsmøder. Men ved lystbådeskatten og huslejestoppet var det vigtigere at have Glistrup i retssalen i stedet for, at hans stemme kunne blive afgørende i folketinget for politiske løsninger, som retten ikke brød sig om. Anstændighed tilsagde selvsagt Glistrup at deltage i det folketingsarbejde, som vælgerne havde udpeget ham til. At han således foretrak at arbejde for landets anliggender fremfor sine egne egoistiske, forkortede landsretssagen med nogle måneder. Nemlig den tid, der ellers var medgået ved Glistrups kommenterende forklaringer til anklageskriftet og det yderligere modmateriale, der var fundet frem, såfremt det havde været muligt for Glistrup at høre alt, hvad anklageren fremførte. At Glistrup ikke fysisk samtidig kan være to steder, forstærkede altså yderligere sagens ubalance i hans disfavør.

Kernen i hele § 57-problemet er, at man kastes ud i så mange uønskede bivirkninger af at gennemføre forfølgelser mod et folketingsmedlem i tvivlsomme marathonsager med politisk islæt imod det pågældende partis ønsker, at man ikke skal lade sig forblinde af, at den, der er valgt til folketinget, ikke

i den tid, vælgerne genvælger ham, skal have tinget som en helle overfor normal retsforfølgelse. Antallet inden for straffeprocessen af vitterlige forbrydere, hvor der ikke er ressourcer til at forfølge, er i forvejen så stort, at der intet forgjort bliver ved at anvende § 57 sådan i de meget få tilfælde, hvor problemet overhovedet opstår.

Tilbage er endnu afsløringer i tonsvis af, hvor råddent gammelpartiernes forfaldssamfund har udviklet sig. Sådan som magt altid korrumpere, når stort set de samme kredse har hersket i generationer, og når statsmagten har opnået så stor indflydelse, som det fremgår af opsvulmningen af vore dages offentlige sektor.

Der sættes imidlertid her et – i al fald foreløbigt – punktum for serien.

Det er derfor naturligt på dette sted at oplyse den historiske tilfældighed, der har bevirket, at artiklerne er kommet til at fremstå i anonym form:

I marts måned 1981 meddelte FREMSKRIDTs redaktion, at man så sig om efter en skribent, der strejftogvis kunne belyse Glistrupsagen. Man bad Glistrup skaffe vedkommende baggrundsmateriale. Til brug herfor skrev Glistrup nogle oplæg, der imidlertid uden ændring blev trykt som I og II-indlæggene i denne serie. Hermed var formen låst fast. Og den er så også brugt i de resterende seks afsnit. Men hver sætning er formuleret af Glistrup, der helt og fuldt står inde for, at sandheden ulykkeligvis er så sort/hvid, som artiklerne har afsløret.

Bilag 4

MOGENS GLISTRUP

København, den 3. december 1981

Hr. justitsminister Ole Espersen

Slotsholmsgade 10

1216 Københavns K

Ved nærværende ansøger undertegnede Mogens Glistrup, Hummeltoftevej 125, 2830 Virum, om, at der meddeles mig tilladelse til at indbringe for højesteret som 3. instans den sag, i hvilken østre landsret har afsagt dom den 23. f.m. (sag 3. afd. a.s. 93/1978).

Den pågældende sag indledtes ved Københavns byret, hvis dom blev appelleret til landsretten af anklagemyndigheden, hvorefter jeg modankede. I landsretsinstansen er udfaldet altså blevet således, at det denne gang er mig, der ønsker at tage initiativet til appel.

Sagen er skæbnesvanger for min familie og mig og kan tillige som følge af min stilling som leder af et stort politisk parti få vidtgående betydning for den videre politiske udvikling her i landet. Altså meget vidtgående virkninger for en meget vid kreds af danskere – nemlig hele befolkningen.

Såfremt nærværende ansøgning imødekommes, vil jeg ved højesteret nedlægge følgende påstand:

Principalt: Frifindelse.
Subsidiært: Hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved landsretten.
Mest subsidiært: Nedsættelse af de af landsretten anvendte sanktioner.

Vedrørende den *principale* påstand vil jeg i første række gøre gældende, at det beror på urigtig retsanvendelse fra landsrettens side, når denne har udstrakt dansk rets proforma-begreb – eller som man sprogligt hyppigst har udtrykt det i sagen: fiktion – til at omfatte et område som det i den foreliggende sag, hvor de pågældende parter i de pågældende retsforhold ganske tydeligt inden for den periode, som anklageskriftet vedrører, har lagt til grund, at de virkelig var forpligtede i kraft af forpligtelseserklæringer – direkte eller ved befuldmægtigede – og hvor vedståelsen heraf gennem rathaberinger og efterfølgende god-

kendelser har været af en sådan art, at der efter dansk aftaleret foreligger fuldgyldige aftaler. For så vidt man skulle tillægge gammeltdags kontantbetalinger juridisk relevans, må det fremhæves, at alle de såkaldte »fiktive« dispositioner uomtvisteligt har manifesteret sig i sådanne betalinger, senest ved det pågældende klientforholds ophør, hvor hver eneste af de i sagen omhandlede dispositioner er indgået med fuld vægt i henhold til min bogføring med de bogførte beløb.

Dommen omtaler en række dispositioner som ægte. Men når det er tilfældet, bliver alle dispositioner ægte, fordi der er nøje sammenhæng mellem de som ægte godkendte og de som fiktivt stemplede dispositioner (det er jo utænkeligt, at for eksempel et salg kan være ægte på sælgerside, men fiktivt på køberside osv.).

Nogle af eksemplerne på, hvad der er anerkendt som ægte, er tilvejebringelsen af aktiekapitalerne i de i dommen på side 231–235 omtalte (skønsmæssigt ca. 150) aktieselskaber. Når pengene med rette er kommet ind i disse selskaber, er det umuligt at se væk fra de dispositioner, der efterfølgende er foretaget i selskaberne og af deres diverse medkontrahenter.

Et andet eksempel findes i dommen side 203, hvor det godkendes, at V. Berthelsen A/S den 16. december 1969 købte 45 pct. af Dorrit Lea. Det tilføjes så, at det senere salg af denne anpart »herefter« også må betragtes som reelt. I og med dette ord »herefter« falder hele grundlaget for den øvrige anklage mod mig. Når man kan slutte sådan i Dorrit Lea-forholdet, vil præcis den samme slutning komme ind i alle andre forhold.

Et meget vigtigt sted i landsretsdommen findes side 84. Her statueres, at udgangsdispositionerne for hele sagen – omkring A/S af 16/6 1963 – var reelle. Da den videre

udvikling i meget betydeligt omfang hviler herpå, kan der ikke være tale om fiktioner.

Dommens retsopfattelse er altså inkonsekvent og må derfor tilsidesættes ved højesterets juridiske efterprøvelse. Dommen er i det hele funderet på ét skatteretligt/bogholderiteknisk synspunkt, hvorom der hverken foreligger lovgivning, retspraksis eller litteratur, men som altså ved nærmere konfrontation med de kendsgerninger, som selv landsretten har måttet godtage, ikke er holdbart. Det, hele dommen bygger på, er således, at centrale obligationsretlige elementer nu skulle opfattes helt anderledes, end da de grundlæggende kontraktfrihedsregler blev gennemført dels ved Danske Lov af 1683 og dels ved Aftaleloven af 1917. Et juridisk emne om retsanvendelsen af så vidtrækkende principiel betydning bør selvsagt forelægges højesteret.

Men også på andre afgørende og betydningsfulde punkter er retsanvendelsen forkert i den afsagte dom. Jeg kan for eksempel nævne, at man straffer for svig til trods for, at jeg åbent, ærligt og fuldstændigt har fremlagt alt materiale for myndighederne. Dommens grundelse er, at den synes, at materialet var »uoverskueligt«. Dette er imidlertid en juridisk fejl. Om der er begået svig eller ej, afhænger ikke af, om materialet er svært eller let at overskue. Vi har de sagkyndige myndigheder for, at de også skal kunne klare det svært overskuelige. Jeg har villigt givet fuldstændige og korrekte oplysninger til myndighederne. Og så er det ikke svig, selv om det så måtte være korrekt efterfølgende at anlægge en anden lovforklaring på de skattemæssige retsvirkninger end den, jeg anser for rigtig. For at domfælde efter den rejste anklage er svig imidlertid en afgørende juridisk betingelse.

Om højesterets prøvelsesret skal jeg bl.a. tillade mig at henvise til den af professor von Eyben i debatten fremdragne dom fra 1949, hvor der i et 51 mill. kr.s-forhold (umådeligt mange penge efter tidens pengeværdi) skete hårde domfældelser i underinstansen og total frifindelse i højesteret.

Med hensyn til den subsidiære påstand vil jeg for højesteret i første række gøre gældende, at landsretten har begået en så lang stribe af graverende rettergangsfejl, at det er en betydelig underdrivelse at betegne landsrettens behandling af sagen som en skandale-

proces. Og rettergangsfejlene har alle som én været til min ugunst: gang efter gang er jeg nægtet de retsgarantier og procesbeføjelser, som retsplejeloven (og enhver civiliseret retspleje i det hele) garanterer en anklaget. Det er især følgende fire forhold, som vil blive fremdraget:

1) Det er med urette, at jeg er blevet afskåret fra at fremføre beviser i sagen.

Herom skal jeg især henvise til østre landsrets kendelser af 25. august 1980 og 20. oktober 1980 (men også til andre kendelser, såsom dem af 3. marts 1980, april 1980 (rets-bogen side 514), 23. maj 1980 og 10. november 1980).

a. For højesteret vil jeg gøre gældende, at det for det første er i strid med retsplejelovens § 870 at afskære tiltalte fra bevisførelse, når krav herom fremkommer umiddelbart efter, at anklageren har afsluttet sin bevisførelse. Specielt for så vidt angår sagens forhold IV – der er et nøgleforhold med betydning for hele sagen – kan landsrettens grundelse for at afskære mig fra at føre beviser, selv om denne grundelse i øvrigt havde været rigtig (hvad jeg bestrider), under ingen omstændigheder bære det resultat, som landsretten er kommet til. Min bevisførelse blev nemlig begæret, lige så snart anklageren var færdig med sin bevisførelse vedrørende forhold IV.

Om betydningen af højesterets kendelse af 6. april 1979 skal jeg i den forbindelse henvise til mit brev af 20. august 1980 side 8 f, hvor det hedder:

»Højesteretskendelsen af 6. april 1979 taler om, at der ikke kan vendes tilbage til bevisførelsen, som skulle være sket de dage, jeg var bundet til folketingsoppositionsarbejde mod den siddende regering. I det hidtidige forløb har der imidlertid alene været tale om den fase, som retsplejeloven beskriver som anklagemyndighedens bevisførelse. Nu kommer efter retsplejelovens system (§ 870) tiltaltes bevisførelse. Selv om jeg ikke have været bundet til folketinget de pågældende dage, havde der jo under ingen omstændigheder været den fase på noget tidligere tidspunkt. Derfor kan den pågældende afgørelse ikke være bindende for den fase, vi nu går ind i. Den er afsagt inden for det tidsrum, som § 870 beskriver som anklagemyndighedens bevisførelsetidsrum og har ganske klarligen

alene relation hertil. Højesteretskendelsen har derfor aldeles udspillet sin rolle, da anklagemyndighedens bevisførelse sluttede den 18. august 1980 og sagen gik over i den helt nye efterfølgende fase, som ifølge § 870 er min adgang til at fremføre beviser. Højesteretskendelsen har haft den virkning, at anklageren har kunnet komme hurtigere og set med hans øjne mere smerrefrit igennem sin bevisførelse, der uden højesteretskendelsens præklusionssystem ganske givet ellers måtte have været fortsat adskillige måneder endnu. Men hvad enten anklageren nu sluttede sin bevisførelse den 18. august 1980, eller den ville have varet længere, ville under alle omstændigheder være oprundet den § 870-dag, som jeg har måttet se hen til, fra hvilken min selvstændige bevisførelse kunne begynde. Højesteret har imidlertid ved sin kendelse af 6. april 1979 hverken villet eller kunnet ophæve retsplejelovens § 870 om, at når anklagemyndighedens bevisførelse er færdig – og først på det tidspunkt – foregår bevisførelsen fra tiltaltes side. Højesteretsafgørelsen lægger vægt på, at det, der skal afvikles i sagen, skal afvikles hurtigst muligt, og det sker nu engang bedst ved at følge opdelingen i lovens § 870. Sagen havde selvsagt taget meget længere tid, hvis jeg hele tiden skulle have været på vagt i den fase, hvor anklagemyndighedens bevisførelse foregik (september 1978 – august 1980) og bestandig råbt op, at nu ville jeg have nogle af mine beviser ind i retsforhandlingen. Så var denne meget let blevet til en gang plukfisk. Også sagens hurtigst mulige afvikling fremmes ved, at man – som jeg har gjort i alle disse år – disciplineret indordner sig under § 870s forskrifter og venter og ser, hvad anklageren tager med i sin bevisførelse, så jeg derefter kan bedømme, hvad der allerede måtte være dækket tilfredsstillende, og hvad jeg må finde skal indgå i bevisførelsen fra min side. Indhold og omfang af denne kan ikke fastlægges, før jeg har hørt hele anklagerens bevisførelse.»

b) Dernæst vil jeg for højesteret gøre gældende, at det er i strid med retsplejelovens § 880, stk. 1, at store og væsentlige dele af den af mig begærede bevisførelse blev afskåret ved de nævnte kendelser, uanset at beviserne var til stede i retten og jeg var parat til at fremføre dem her og nu.

c) Videre er det – rent bortset fra, om det udtrykkeligt hjemles i positive retsplejelovs-

paragraffer – uholdbart i en alvorlig straffesag at afskære den anklagede fra at fremføre sine beviser – i hvert fald, når de som i det foreliggende tilfælde kun andrager en brøkdelen af anklagemyndighedens beviser, som er tilladt ført uden mindste begrænsning eller censur fra rettens side.

2) Jeg er nægtet adgang til at fremføre de synspunkter, som talte til mit forsvar.

Forholdet er her nærmere det, at jeg i henhold til retsplejelovens § 882, sidste punktum, og § 738, stk. 1, sidste punktum, har en ubetinget og ubegrænset ret til at fremføre mine synspunkter. Disse væsentlige retsprincipper har aldrig i hidtidig praksis været anfægtet, og dette første angreb på disse væsentlige forhold må der være al mulig grund til, at højesteret får lejlighed til at efterprøve rigtigheden af. Jeg gør gældende – overensstemmende med ordlyden i § 738 – at der ikke er noget som helst legalt grundlag for at hævde, at et indlæg fra tiltalte i medfør af § 738 skal være subsidiært eller underordnet i forhold til forsvarerindlæg. Såvel en ordfortolkning som reale grunde tilsiger, at alle, der ifølge retsplejeloven har adgang til at komme med indlæg, har dette på lige fod. Selvfølgelig er der – over for anklager, forsvarer og tiltalt – en adgang til at afbryde dem, hvis der er tale om rent filibusteri, hvor de konsekvent taler udenom, hvad sagen drejer sig om, gentager sig selv i det uendelige eller lignende. Men om noget sådant var der absolut ikke tale, da jeg blev afbrudt efter i et klart fremadskridende indlæg at have haft 1½ pct. af den tid, der var brugt i landsretten på at opbygge anklagerne imod mig. Dette belyses da også af, at landsrettens dom frifinder mig vedrørende de to specialforhold, som jeg særligt fik adgang til at gå i dybden med (dommens side 84 og 203), mens den dømmer mig for de forhold, som jeg endnu ikke var nået ind på, da kendelsen af 20. maj 1981 afbrød mig (jeg måtte jo først bruge min taletid til en række tværgående mere generelle bemærkninger over for det kvantitativt set enorme anklagestof, som var dynget op mod mig).

I så henseende vil jeg først påpege, at landsrettens domsforhandling, før jeg fik ordet, havde strakt sig over ca. 250 retsdage præget af vrangforestillinger og bagvaskelse mod mig – såvel fra anklager som fra det såkaldte forsvar.

For højesteret ønsker jeg ganske at bestride rigtigheden af, at jeg i de 3½ retsdag, der blev mig levnet til at svare på alt dette smudsstof, utilbørligt skulle have gentaget, hvad det såkaldte forsvar tidligere havde fremført.

Jeg vil fremhæve, at der var så meget desto mindre grund til at afbryde mig efter så kort tid, som jeg ved rettens kendelse af 1. maj 1981 have fået langt kortere tid til at forberede mit indlæg, end rimeligt var – såvel når henset til sagens omfang som til, hvordan anklageren blev stillet med hensyn til sine indlæg. Da det må være en grundlæggende pligt i al fald ikke at skabe ubalance til skade for den tiltalte, må det ved vurderingen også medinddrages, at der under hele landsretssagens behandling stedse blev efterkommet alle ønsker fra anklageren både med hensyn til, hvad han ønskede at fremføre, hvor længe han ville være om det, og hvor lang forberedelse han skulle have, mens den stik modsatte kurs stedse blev fulgt i forhold til mig – og til en vis grad i forhold til de såkaldte forsvarere. Appellen til højesteret vil som bekendt omfatte alle under sagen truffene kendelser og beslutninger – altså også landsrettens afgørelse af 1. maj 1981.

Meningen med reglen i § 738, sidste punktum, kan selvsagt ikke være, at den tiltaltes ytringer alene må angå, hvad der ikke er fremført af forsvaret, eller hvad forsvaret har anført af positive urigtigheder. Over for egentlige forsvarerfejl har retsplejeloven nemlig andre – og langt videre gående – sanktionsregler som for eksempel § 736 om forsvarerskifte.

Specielt over for en domsmandsret må nye argumenter, for at de kan virke, blive placeret i sammenhængen, hvor man ikke kan forvente, at alle domsmandsrettens medlemmer helt præcist har præsent, hvad der er blevet sagt adskillige måneder tidligere – og endda ved den lejlighed fremført på en ubehjælpssom måde.

Forsvarere har ganske klart suveræn ret til selv at bestemme form og indhold af deres indlæg, uanset hvad og hvordan den tiltalte ønsker sit forsvar fremført. Det har forsvarerne i den foreliggende sag gjort brug af – jeg vil endda mene misbrugt. Men modstykket må så ganske klart være, at den tiltalte så også selv har lov til at opbygge sit indlæg i medfør af §§ 882 og 738. Så længe det ind-

holdsmæssigt kun har dækket så lille en del af anklagen, som mit havde den 20. maj 1981, og så længe jeg kun har talt i så lille en brøkdel af den tid, det havde taget at fremføre anklagen mod mig, er det i al fald en klar krænkelse af tiltaltes lovhjemlede rettigheder at fratage ham ordet.

3) Landsretten burde have sørget for, at jeg fik beskikket andre forsvarere.

Overfor højesterets anke- og kæremålsudvalg havde jeg i vedlagte skrivelse af 15. januar 1981 (bilag 1) lejlighed til at argumentere for, at de for mig beskikkede forsvarere var umulige til deres hverv på det grundlag, som forelå allerede ved årsskiftet 1980–81.

Ved højesterets kendelse af 21. januar 1981 blev det imidlertid statueret, at man endnu ikke havde passeret tærsklen, hvor de beskikkede forsvarere har udvist forsømmelighed og beskikkelserne derfor måtte tilbagekaldes.

Denne tærskel må imidlertid klart være blevet overskredet ved den udvikling, som fandt sted efter 21. januar 1981, hvilken udvikling selvfølgelig ved vurderingen af spørgsmålet må sammenlægges med, hvad der var sket forud for denne dato. Jeg henviser til vedlagte side B-X i forordet til skriftet »Fiktionsvanviddet – en skamstøtte over dansk myndighedsmisbrug« samt til side 12–14 i vedlagte pjece »De fortiede skandalers sag« (bilagene 2 og 3). (Side 15–17 i denne betænkning).

Jeg har aldrig lagt skjul på, at jeg mente, at det fuldstændig var vrangforestillinger, der fremførtes – også fra de såkaldte forsvareres side. Også efter 15. og 21. januar 1981.

Eksempelvis kan jeg henvise til mit brev af 19. maj 1981 til østre landsret. Brevet var sålydende:

»Jeg finder det korrekt til fremlæggelse ved nærværende at gentage min allerede mundtligt i retten givne oplysning om, at det beror på en misforståelse, når der i retsbogen på side 780 (under 1. ds.) står, at jeg skulle have »haft et nøje samarbejde med mine forsvarere om forsvarets indlæg i sagen« (af sproglige grunde har jeg i foranstående citat ændret »sine« til »mine«).

Som nævnt er der for så vidt angår proceduren forud for forhold II SD taget et meget utilfredsstillende hensyn til mine ønsker, hvilket jeg jo tidligere har redegjort skriftligt for over for retten, og for så vidt angår proceduren fra og med forhold II SD er der

overhovedet ikke taget noget som helst nævneværdigt hensyn til mine ønsker om, hvad der burde fremføres.«

Dette var ikke nyt for landsretten. Jeg havde henledt dens opmærksomhed på, hvor aldeles utilfredsstillende landsretssagfører Ingerslev forelagde sin procedure allerede i brev af 22. januar 1981 med fyldig argumentation i de fire bilag, der var vedlagt brevet. Allerede den 23. s.m. fulgte jeg materialet op i et – desværre aldeles resultatløst – brev til landsretssagfører Ingerslev. Det brev var sålydende:

»Jeg anerkender modtagelsen af Deres brev af 21. ds., hvori De fastholder de katastrofemættede manuskriptsider til indledning af den såkaldte forsvarstale i ovennævnte sag.

Ulykkeligvis må jeg jo blankt erkende, at statsmagten har givet Dem den uindskrænkede magtbeføjelse til også på dette punkt at ødelægge den sag, der aldrig nogensinde burde have været nogen som helst sag, da den jo sandfærdigt fremstillet overhovedet ikke frembyder vanskeligheder.

Mit eneste middel til at tage brodden af dette nye misbrug af Deres magtbeføjelser er alene, så godt som jeg nu formår det, offentligt at få fremført, hvor forfærdende forholdene er. Og det må jeg jo så gøre.

Jeg må på ny så stærkt, som det er mig muligt, protestere over for, at De bortcensurerer de mange væsentlige og betydningsfulde ting i mit oplæg, for eksempel fra siderne 4-9, 21-43 og 46-47. Her er jo tale om forhold, der så ganske tydeligt hører til i procedurens indledning og synspunkter, som må frem på et meget tidligt tidspunkt for simpelt hen at kunne rydde grunden for den videre procedure.

I stedet for indsætter De så en række bemærkninger, der – som påpeget i mit brev af 19. ds. – alene kan give landsretten det meget stærke og grundfæstede indtryk, at De for Deres vedkommende i virkeligheden er hundrede procent enig i anklagerens vurdering.

Herunder tager De betragtninger, som ville kunne fremføres med vægt, hvis man først havde fået gjort rent efter alt det smuds, anklageren har kastet i et par hundrede retsmøder, men som uvægerligt vil komme til at stå som løgnagtige postulater, når de fremføres løstrevet på så tidligt et tidspunkt af proceduren. Det gælder for eksempel afsnittet om

bedragerifrafaldet side 5-8. Det emne bør gemmes, som jeg gør det i mit manuskript til side 195 ff. Det gælder videre betragtningerne omkring de domme og den litteratur, som anklageren har påberådt sig, og det gælder adskilligt andet.

Videre kan det vist ikke betegnes på anden måde end som helt forrykt at ville behandle efterbetalingskravet i slutningen af proceduren, når det så klart og tydeligt knytter sig til sagens forhold I og derfor må procederes i nøje tilknytning hertil, således at argumentationen vedrørende de to dele af forhold I (frifindelsespåstanden og efterbetalingskravet) kan støtte hinanden.

Det er da rigtigt, som De skriver, at der i Deres manuskriptsider er afsnit, som svarer til mit oplæg. Når man kikker nærmere efter, er forholdet imidlertid det, at De hele tiden har skåret sætninger væk fra mit oplæg, sådan så der ikke er nogen sammenhæng og afklaring på argumentationen, der kommer til at fremstå som haltende og derfor utroværdig.

Jeg må jo imidlertid som nævnt anerkende Deres overmagt og har derfor gjort mit yderste for at finde frem til, hvordan de første 61 manuskriptsider i Deres og i min version kan forenes på forsvarlig vis.

Resultatet følger vedlagt.«

Landsretssagfører Ingerslev tog intet hensyn til mine her fremførte synspunkter.

I al fald henimod slutningen af sit indlæg var landsretssagfører Ingerslev tydeligt mærket af alvorlig sygdom. Det var derfor uforvarsligt af landsretten at lade ham fortsætte eller i al fald ikke tillade, at de pågældende afsnits vurdering fra min side blev argumenteret (af anden forsvarer og/eller af mig selv i afsluttende indlæg).

4) Doms mændene har været af en sådan karakter, at de i en sag som den foreliggende ikke har haft den fornødne habilitet til, at tvivl om deres fuldstændige upartiskhed og uhildethed ikke kan rejses.

Allerede forud for domsforhandlingens begyndelse i landsretten anmodede jeg om at få dette spørgsmål belyst, men blev afvist og havde derfor ikke noget konkret grundlag at arbejde ud fra, før jeg i slutningen af november 1981 fik oplyst, at en af domsmændene havde sådant politisk tilhørsforhold, at der kan rejses berettiget tvivl om hendes evne (og vilje?) til upartisk at bedømme sagen.

Jeg søgte derefter at få spørgsmålet nærmere belyst, men blev på ny afvist af østre landsrets præsident. Til brug for højesteret må der nu foretages en undersøgelse af, om også andre domsmænd må karakteriseres som inhabile i denne sag.

Vedrørende dette spørgsmål vedlægger jeg bilagene 4, 5 og 6 (af 27. og 30. november 1981 og 1. december 1981).

Jeg ved godt, at det er et fristende synspunkt at slynge ud, at denne retssag absolut intet har med partipolitik at gøre. Når man gør noget sådant, lukker man imidlertid totalt øjnene for kendsgerningerne. Og god og holdbar retspleje kan ikke baseres på, at man abstraherer fra, hvordan virkeligheden er.

Der er tusindvis af eksempler på, hvordan partipolitik er blandet ind i sagen. Senest har et af landets største fagforbund – Dansk Metalarbejderforbund – i en lederartikel i det netop udkomne nummer af forbundets officielle blad fremhævet ud fra rent partitaktiske grunde, at bladet ikke synes, at det vil være klogt at imødekomme nærværende ansøgning om 3. instans-bevilling. Og dette er jo blot ét – og ikke engang noget særligt gravevende – eksempel på, hvordan denne sag er indgået i den offentlige debat med stærke synspunkter udelukkende præget af den partipolitiske observans fra den, som udtaler sig.

Det kan derfor ikke være fair play over for stifteren af fremskridtspartiet – med alt, hvad dette parti står for i den danske samfundsdebat i de sidste mange år – at godtage, at nogen af dommerne er stærkt engageret i partipolitik inden for fremskridtspartiets modstanderpartier.

Vedrørende den *mest subsidiære* påstand gør jeg følgende synspunkter gældende:

1) Strafdømmingen til maksimumsstraf på fire års fængsel er uholdbar. Jeg vil herved bl.a. henvise til de synspunkter, som professor, dr.jur. Thøger Nielsen har gjort gældende på vedlagte side 4 i Børsen for den 25. november 1981. (Bilag 7).

2) Tillæggsbøden på 4 mill. kr. er alt for højt udmålt. Reelt er det jo det samme som at forhøje lovens maksimumsstraf på 4 år med forvandlingsstraffens halve år, fordi det står aldeles klart, at jeg aldrig vil have eller få nogen mulighed for at betale de 4 mill. kr.

3) Det er urimeligt at frakende mig advokatbestillingen (for bestandig).

Til støtte herfor skal jeg anføre:

Skal fremtidens økonomiske vækstsamfund opfylde alle de krav, der stilles til det udefra og indefra, har alle brancher uden undtagelse først og fremmest brug for igangsættere – urolige, der eksperimenterer med at gennemføre branchens virke anderledes end det sædvanlige og tilvante for at se, om ikke større produktivitet bliver følgen.

Sådan som mit i dommen urimeligt underkendte virke bl.a. førte til skuffeaktieselskabsproduktion, og at klienterne selv får renten af klientens egne penge.

Skulle der derfor være én eneste af nutidens ca. 3.000 advokater, som samfundet ikke tog advokatbestillingen fra, måtte det være mig. Jeg har brugt min advokatbestilling væsentlig mere samfundsnyttigt end alle de mange andre tilsammen, der blot har trasket visionsløst videre i fortidens udtrådte spor.

Det advokatvirke, vi møder i sagen, er helt igennem samfundsnyttigt og samfundsfortjenstfuldt.

4) Det revisorhonorar, som jeg er blevet pålagt at udrede, er det urimeligt at pålægge mig.

Herom skal jeg bemærke:

Den revisor, som anklageren har hyret, har gjort et fagligt dårligt arbejde. Ved en fantastisk ensidighed og ukyndig gåen ind på det juridiske fagområde og fordømme mig uden at have mindste grundlag for sine konklusioner om, at aftaler skulle være fiktive, uden at have talt med de mennesker, som har indgået de pågældende aftaler.

Men dertil kommer, at revisor har krævet en aldeles urimelig betaling for sine meriter.

Det har holdt hårdt blot at få revisors nærmere specifikationer frem.

For byretten lykkedes det slet ikke at få oplysninger frem. Spørgsmålet blev faktisk slet ikke procederet i byretten, men ved afslutningen af anklagerens procedure nævnte han tallet 3,6 mill. kr. som honorar, og så blev der ikke sagt mere om den sag.

For landsretten rykkede jeg gang efter gang for at få oplysninger, men aldeles forgæves igennem mere end to år. Revisors materiale kom omsider til retsmødet den 19. november 1980. Det centrale i det nye stof var »bilag til skrivelse af 14. november 1980«.

Materialet kom faktisk først frem efter bevisførelsens afslutning. Landsretssagfører Ingerslev blev syg, før han kunne kommentere

Bilag til bet. og indst. vedr. grundlovens § 57 (Glistrup)

re dem. Højesteretssagfører Suenson var på dette – som på alle andre punkter, han procederede – aldeles uvidende om, hvad sagen drejer sig om, og kom derfor heller ikke ind på revisoropgørelsen. Og personligt blev jeg afskåret af landsretten ved kendelsen af 20. maj 1981, før jeg var nået frem til dette emne.

Revisor fortæller, at han til sagens behandling for byretten, altså i perioden april 1972 – 31. august 1977, skal have brugt 30.645 arbejdstimer, som han vil have betalt. Dette forekommer aldeles horribelt, når man betænker, at det revisionsfaglige, vi har fået fra denne revisor, stort set indskrænker sig til at tage fotokopier af konti i mit bogholderi.

Revisor har ikke bidraget mange tøddler til at oplyse denne sag. Og at betale ham henved 4 mill. kr. for de almindeligt holdte bagvaskelsesskrivelser, som han har penslet ud over hundredvis af sider, er groft misbrug af statens penge. I al fald kan det aldrig blive mig, der – selv om jeg så skulle blive fundet skyldig – som tilnærmelsesvis skal betale så mange penge.

Vi må huske, at mit bogholderi blev forefundet fuldstændigt og intakt. Mine sagsmapper var i orden. Der har stort set ikke været noget regnskabsmæssigt fagligt arbejde, der skulle udføres eller er blevet udført – for at stable den foreliggende anklage på benene. Hvis man endelig mener, fiktionsteorien er korrekt, kunne anklagen på normal vis udfærdiges af politiets og anklagemyndighedens personale og de fornødne fotokopier fra mit bogholderi og korrespondance fremlægges. De foreliggende revisorrapporter som sådanne tilfører kun på ganske få og ubetydelige punkter sagen materiale, som er baseret på særlig revisionskyndig fagkundskab.

30.645 arbejdstimer svarer til 766 arbejdsuger à 40 timer. Da et normalt arbejdsår har ca. 45 arbejdsuger, vil det sige, at det makværk af revisionsrapporter, der er præsteret i byretssagen, skulle dække over 17 års arbejde for et normalt arbejdende menneske.

Og honoraret for disse 17 års arbejde er 3.514.741 kr. eller over 200.000 kr. pr. år. Når man betænker, at det er arbejde udført hovedsageligt i årene 1972 og 73, er det en løn på 2–3 gange så meget, som almindelige mennesker får.

Retten kan ikke i denne sag tage stilling til, hvorvidt staten skal betale denne ågerreg-

ning til revisor. Men retten må i al fald totalt afvise at overvælte blot en væsentlig del af disse kæmpebeløb på mig, der under alle omstændigheder er uskyldig i, at Lundgaard Andersen blev antaget, og i, hvordan han har tilrettelagt sit arbejde.

Af de 30.645 timer angives 11.178 timer anvendt på mine egne forhold, altså forhold I, der som bekendt har 10 underforhold. Gennemsnitligt er altså brugt over 1.000 timer på hvert enkelt af de år, som forhold I angår. Da arbejdet også her stort set har været indskrænket til at læse mit bogholderi og mine selvangivelser, er det himmelråbende ødsleri med timerne, hvis revisor og hans personale virkelig har kunnet bruge så mange måneders arbejde på hvert af de år, det drejer sig om. I øvrigt har landsretten nu frifundet mig for dele af forhold I, uden at det har influeret på, hvad jeg er dømt for at skulle betale.

Lige så vanvittigt er det at kræve betaling for 327 timers arbejde vedrørende Bent Markers-forholdet og de andre fantasital, som findes i den specifikation, som revisor omsider blev presset til at aflevere.

Ud over de hidtil behandlede beløb, som alene angår arbejde frem til 31. august 1977, kræver revisor 166.577,50 kr. for arbejde i perioden 1. august 1978 – 1. august 1980, altså for denne 25 måneders periode ca. 6.500 kr. om måneden i gennemsnit. Absolut set er der jo her tale om langt lavere beløb end de millioner, der svirrede for den tidligere periode. Men heller ikke her har revisors krav rimeligheden for sig. I langt de fleste af de 25 måneder, som der her er tale om, har revisors arbejde været 0. Og selv i de få måneder, hvor der overhovedet har været noget for ham at tilføje, vil de godt 6.000 kr. være en overdådig betaling for, hvad han har præsteret.

Skulle det blive aktuelt med at vælte nogen dele af revisors omkostninger over på mig, må der derefter under alle omstændigheder ske meget kraftige reduktioner – til små brøkdele – af de 1.582.692,60 kr., som landsrettsdommen pålægger mig at betale.

At skulle betale for eksempel 300.000 kr. af revisorregningen vil kræve, at jeg skal tjene 1,6 mill. kr. Med nuværende løn tager det mig de 12 år, jeg har tilbage, til jeg skal have folkepension. Af disse 1,6 mill. skal 900.000 kr. nemlig betales i skat. Af de tilbageværen-

de 700.000 kr. skal altså 300.000 kr. gå til revisor. Og 40.000 kr. om året i 10 år til, at min familie og jeg kan opretholde tilværelsen.

5) Ved byretsdommen blev jeg til dækning af advokatomkostninger pålagt 600.000 kr. til landsretssagfører Philip Ingerslev, mens jeg for landsretten blev pålagt 1.220.000 kr. til ham og 732.000 kr. til højesteretssagfører Ebbe Suenson, eller i alt 2.552.000 kr. at betale til de nævnte forsvarere. Efter hele sagens forhold kan dette ikke være rimeligt.

6) Byretsdommen (side 1226) slutter med ordene »ligesom tiltalte i øvrigt betaler sagens omkostninger«.

Denne udtalelse stadfæstes af landsretsdommen side 238 til trods for, at parterne for landsretten var enige om, at sætningen skulle udgå. Jeg henviser herved til det mødereferat, som jeg den 6. november 1980 sendte til landsretten, og citerer herfra: »Det er naturligvis helt urimeligt, at man i en så omfattende sag som den foreliggende skal have en så uklar og uspecificeret domskonklusion som den af byretten anvendte, der

blot kan forvolde strid og usikkerhed senere hen. Det er anklagemyndigheden altså nu enig i, at der skal undgås.«

Dokumenter:

- Bilag 1: Skrivelse af 15. januar 1981 fra mig til højesterets anke- og kæremålsudvalg.
- Bilag 2: »Fiktionsvanviddet – en skamstøtte over dansk myndigheds-misbrug« (30. juni 1981) siderne A–Z.
- Bilag 3: »De fortiede skandalers sag« (Sommer 1981).
- Bilag 4: Skrivelse af 27. november 1981 fra mig til østre landsrets præsident.
- Bilag 5: Skrivelse af 30. november 1981 fra østre landsrets præsident til mig.
- Bilag 6: Min pressemeddelelse af 1. december 1981.
- Bilag 7: Side 4 i Børsen for den 25. november 1981. (Thøger Nielsen).

MOGENS GLISTRUP

Bilag 5

MOGENS GLISTRUP

Christiansborg, den 7. december 1981

Hr. justitsminister Ole Espersen
Slotsholmsgade 10
1216 Københavns K

I fortsættelse af min i genpart vedhæftede ansøgning af 3. ds. tillader jeg mig som yderligere styrkelse af argumentationen at henvise til den i fotokopi vedlagte artikel fra Jyl-

lands-Posten for den 4. december 1981 af statsautoriseret revisor Jens H. Thomsen. Artiklen bedes littereret som bilag 8 i nævnte sag.

MOGENS GLISTRUP

Artikel fra Jyllands-Posten for den 4. december 1981

**Glistrup-dommen:
60ernes dispositioner set med 80ernes øjne**

Af Jens H. Thomsen
statsautoriseret revisor

Praktiserende advokater, revisorer og skattebedsmænd har forholdt sig bemærkelsesværdig tavse under og efter Glistrup-processen.

Sagen er jo den, at Glistrup har ret, når han siger, at de metoder, han er dømt for, ikke er usædvanlige. De blev på den tid, sagen startede, om end mindre systematisk anvendt på ethvert advokat- og revisionskontor, der befattede sig med skatterådgivning. Anvendelsen skete med skattemyndighedernes viden og uden indgriben.

Jeg har endnu materiale fra et kursus, jeg i 1973 deltog i, om skatte- og arveafgiftsreglerne. Det, der blev undervist i, stod ikke tilbage for, hvad der er beskrevet i byrettens dom over Glistrup.

Disse metoder var dengang almindelig accepteret, og ingen drømte om, at dette skulle være strafbart, hvad det i almindelighed heller ikke er.

Skattetækning, som Glistrups metoder kaldes i dag, bredte sig i disse år som en steppebrand. Det var en helt ny situation for skattemyndighederne, der i mangel af lovbestemmelser forståelig var noget forsigtige med at skønne over, hvad der var skattetækning, og hvad der var reelle transaktioner. Grænsen er også svær at sætte og kan ikke sættes objektivt.

I virkeligheden burde Glistrup være stoppet af den lokale ligningskommission, som så mange efter ham er blevet det.

Denne udvikling er først kommet, efter at man har måttet erkende, at skattesystemet ville bryde sammen, hvis skattetækningen ikke blev stoppet. Glistrup var, som det måtte fremgå, ikke den eneste, der befattede sig hermed.

I de senere år har det ikke voldt skattemyndighederne besvær at hindre alt, hvad der blot lugter af skattetækning.

Man regulerer blot indkomster og formuer eller ser bort fra de transaktioner, som efter skattemyndighedernes skøn falder ind under begrebet skattetækning.

Skatteyderen kan herefter klage ad sædvanlige kanaler.

Området er så speget, at det normalt ville være ganske uholdbart at rejse straffesag. Som et eksempel kan nævnes en far, der overdrager en erhvervsvirksomhed, et landbrug eller et hus til sin søn eller datter. Hvem kan afgøre, om handelen er proforma (fiktiv) eller sætte den rigtige pris en sådan handel? Hvis de nu i fælles interesse efter *skattemyndighederne skøn* har sat prisen for høj, eller for lav, eller arrangeret handelen proforma, skulle de så kunne risikere fængselsstraf? Handelen er dog bindende for parterne.

Lignende situationer kan opstå i koncernforhold, hvor flere selskaber med samme ledelse handler indbyrdes. Det er sådanne forhold, Glistrup er dømt for. Straffesager på grundlag af sådanne vilkårlige skøn burde være utænkelige i det danske retssystem, hvad de også under normale omstændigheder er.

Da byretten havde afsagt sin dom, rekvirerede jeg den for at se, hvad sagens faktiske indhold var. Ud fra mit praktiske kendskab til, hvorledes der fra ca. 1965 til 1975 blev disponeret på advokat- og revisionskontorer (med skattemyndighedernes godkendelse), var det min vurdering, at byrettens dom var det højeste, denne sag kunne bære.

Den var nærmest en løftet pegefinger i en speget sag, der var kommet på et galt spor.

En skrap dom måtte nødvendigvis få konsekvenser for store dele af advokat- og revisorstanden og for den sags skyld også for skattemyndighederne (pligtforsømmelse).

Skattemyndighederne forsynede dog Glistrup med et frikort på 1,8 mill. kr. i flere år, efter at provokationen var sket.

Ved gennemgang af sagsfremstillingen fik jeg i øvrigt det indtryk, at der var tale om en ærlig og redelig dreven advokatforretning. Der var enkelte »skønhedsfejl«, men i betragtning af advokatkontorets størrelse og antallet af gennemgåede sager var det helt uvæsentligt.

Jeg stiller mig faktisk tvivlende over for, om flertallet af danske advokatkontorer ville

kunne »tåle« en så minutøs gennemgang af alle ekspederede sager igennem en flerårig periode.

Landsrettens dom i denne sag må give alle, der har skattelovgivningens problematik inde på livet, anledning til betænkelighed. Det er 80ernes øjne, der dømmer 60ernes dispositioner. Man burde kunne regne med, at en domstol i en sådan sag ville gå forsigtig til værks og ikke lade sig lede af en stemningsbølge.

Artikel fra Berlingske Tidende for den 22. december 1981

Lov er ikke ret

Af Steen A. Cold
projektleder, cand.jur.

Hele den diskussion, der efterfulgte landsrettens afgørelse i Glistrup-sagen, skiltes i den i forvejen politiserede valgtid i et alt for absolut: var det jura eller var det politik? Hermed berøres et alment problem: Hvor absolut er den almindelige magtadskillelse i Danmark mellem lovgivning, forvaltning og domsmyndighed? Det er formentlig forkert at tro, at politik og ret her på overfladen skulle have forbundet sig ved, at en minister på telefonen havde søgt at intimidere en dommer. Men det er lige så forkert at se bort fra, at grundlovens tre magtadskilte selvstændige institutioner dybere nede hænger sammen, fordi de naturligt nok hviler på et fælles grundlag og står i det samme Danmark.

Juristerne taler alene om skatteret og strafferet. Men hvorledes kunne så underret og landsret være så forskellige? Helt naturligt fordi retsanvendelse ikke bare er entydig lovanvendelse. Det er sjældent så enkelt, at man med et bramfrit amerikansk udtryk kan sige, at man tager loven og virkeligheden og lægger dem ved siden af hinanden og ser, om de er »i vinkel«. Om »fiktive midler« er »egentlige midler« i Glistrup-sammenhængen, står ikke i skatteloven. Og om forseelsen var grov eller ikke, står ikke i straffeloven. Der står kun, hvad dommeren bør gøre, hvis tilfældet er groft. Hvorledes fører man da virkeligheden ind under loven, når det ikke fremgår af den selv? Det gør man ved et *skøn*. Og dét er *ikke* i strid med grundlovens bud om, at »dommeren i sit kald alene skal rette sig efter loven«, for for det første er retskilderne ikke bare den skrevne lov, og for det andet er forholdet til virkeligheden ikke afgjort i loven. Kun betyder det, at en ministers påbud i telefonen ikke ville være en gyldig retskilde.

Man siger, at domstolene fastslår, hvad der er strafbart, ved at *følge* gældende ret. Det får én til at tro, at »gældende ret« er noget, der eksisterer i og med sig selv uden for domstolene. Men snarere burde man sige, at domstolene *fastslår*, hvad der er gældende ret. For nok *anvender* de ofte den kendte ret, men ofte *skaber* de også ny ret. Det betyder ikke, at de er som de embedsmænd i Søren Karups øjne, der ikke administrerer, men utilbørligt politiserer på egen boldgade. Det betyder, at domsafsigelser slet ikke kan ske på så mange endegyldige præmisser, at de lige så godt kunne komme mekanisk ud af en edb-maskine, men er selvstændige bedømmelser, der udspringer af dommerens frie overbevisning i stadig nye situationer.

Hos administrationsmagten er »skøn« et positivt ord, bl.a. fordi domstolene ikke kan efterprøve det. Hos domstolene taler man mindre om »skønnet«, fordi det forekommer subjektivt og derfor vilkårligt. Når forvaltningsmennesket skal finde tilskyndelse til sit skøn, stiger det til vejrs og prøver at fornemme den øverste politiske ledelses aktuelle sindelag. Når dommeren derimod skal udøve sit skøn, skal han synke til bunds i sig selv og fornemme, hvad der er ret og rimeligt. Hvor får han nu den fornemmelse fra? Den får han fra *almindeligheden*. For når dette skøn skal udøves, må det udøves med det almindelige sindelag. Og herved bliver spørgsmålet i al almindelighed en sag om *moral*. Dommerens overbevisning er på én gang produkt af den almindelige bedømmelse i landet og skal tillige med sine bedømmelser præge den almindelige overbevisning.

Det er en almindelig overbevisning, at magten i landet ikke alene hviler på magtanvendelse, men må modsvares af en indforståethed og loyalitet, som gensidigt knytter institution og befolkning sammen. Det er det, der i retslæren hedder »individets moralske selvstyre«, hvilket er noget godt, men f.eks. i

Danmarks radio hedder »selvcensur«, hvilket ikke er godt.

Til gengæld for borgernes accept af magten er det magtens ansvar ikke i det enkelte tilfælde at føre magten ud over den almene forståelse. Hvis politikernes og vælgernes veje skilles for meget, korrigeres det straks ved de valg, som skal komme med visse mellemrum. Hvis derimod domstolenes retsopfattelse og befolkningens retsopfattelse er helt skilte veje, ville mægtige kræfter komme i skred, og systemet, som vi i Danmark kender og påskønner det, vil i længden falde totalt fra hinanden.

Vi siger i Danmark om dommerne, at de, når de »bedømmer kendsgerninger i henhold til retsreglerne«, gør brug af »den professionelle dommerånd, hvis særkende er suveræn uafhængighed af alle andre hensyn og engagementer end respekt for ret og retfærdighed.« Dette billede forvirres naturligvis lidt af de uprofessionelle domsmænd, der i de store byer oven i købet er valgt ud fra de politiske partiers medlemslister. Men det understreger, at en politikers intimideringsforsøg direkte på telefonen til domsmagten ville være utilbørlig, medens til gengæld ministeren, hvis han i en folketale i almindelighed

gav udtryk for, at Glistrups forhold var utilbørlige, ville bidrage til den almindelige opfattelse i Danmark om, hvad der i skatte spørgsmål er utilbørligt, hvilket igen ville være bestemmende for den moralkodeks, som dommeren selv er en del af, når han hos sig selv skal begrunde sit frie skøn.

Således hænger ret og politik ubrydeligt sammen langt videre end, at folketinget giver de love, dommeren skal bruge. Dermed bliver domstolenes afgørelser både mere vilkårlige og mere menneskelige, end man til daglig har lyst at indrømme. Juristerne diskuterer og kritiserer dog hver uge i deres fagblad en lang række domsafgørelser. Udadtil tjener det derfor intet formål at sige, at en domstolsafgørelse, fordi den sker i en politisk verden og i et politisk øjeblik, ikke kan diskuteres. Og det tjener slet ikke noget formål stædigt at fastholde magtadskillelsen i Danmark som absolut, for det er i virkeligheden både et besværligt og sympatisk træk, at såvel retten som politikken i Danmark gror af samme jord og er vilkårlige og diskutabile, selv hvor vi borgere på grund af systemet har besluttet os for til et vist punkt at bøje os for deres afgørelser.

MOGENS GLISTRUP

Christiansborg, den 29. december 1981

Berlingske Tidende

Pilestræde 34

1147 København K

Attention Merete Bjørn Hanssen

Jeg håber, at De vil tillade, at jeg får lov til i Berlingske Tidende at få offentliggjort følgende svar til Steen A. Cold:

Sindelags-domfældelsen

Projektleder Steen A. Cold havde i Berlingske den 22. december korrekt fat i, at det grundlæggende problem i straffesagen mod mig er, hvor gældende ret drager grænsen mellem fiktion og realitet.

Men det vil være forfærdende og retsfor nægtende, om Cold også skulle have ret i, at dommeren har adkomst til at drage denne grænse ved »at synke til bunds i sig selv og fornemme, hvad der er ret og rimeligt«.

En af dommerne er eksempelvis mor til én, som gør sig håb om at blive venstreminister i kraft af, at vi ikke skal have en gentagelse af det, som skete i 1975, og som efter venstres partihistorie bestod i, at personen Glistrup hindrede venstre i at danne regering. Skal denne dommer synke til bunds i sig selv og fornemme, om hun synes, at det er ret og rimeligt, at personen Glistrup fjernes fra den politiske scene?

Cold uddyber sit standpunkt derhen, at afgørelsen beror på »en fornemmelse« hos dommerne, som de alene skulle få »fra almindeligheden«. Den afsagte dom er ifølge Cold fremkommet ved, at dommerne har udøvet et skøn »med det almindelige sindelag«.

Jeg er sikker på, at Cold har ret i denne

beskrivelse, efter at jeg nøje har studeret den diffuse og konfuse grænsedragning, landsretsdommen har foretaget mellem retlig realitet og retlig fiktion.

Men jeg afviser, at dansk ret er sunket ned i et sådant barbari. Havde Cold ret i, at det almindelige – altså det sædvanlige efter de etablerede magthaveres skøn – var retskilden, ligger der jo deri en total fornægtelse af, at iværksættere skal kunne skabe noget nyt. Et udsagn om, at domstolen skal bruges som redningskorps for de regerende almindelige partier til at standse ubehagelige kritikere.

Dette vil i et demokrati i den påkrævede bestandige udvikling være særdeles utilstedeligt. Hvad der er det »almindelige«, bør stede være under forandring og forskning.

Men det er også menneskerets-udslættende at straffe folk for at være anderledes.

Derfor må retsordenens grænse mellem fiktion og realitet trækkes ud fra klare, entydige og på forhånd afstukne kriterier, som ikke vilkårligt kan ændres af den enkelte dommers skøn eller fornemmelse.

Dette kræves ikke blot af fundamentale retsbeskyttelseshensyn, men også af principet i straffelovens allerførste paragraf om, at der på forhånd må være et klart lovgrundlag for, at man kan straffe en person.

Og i grænsedragningen, om en aftale er fiktiv eller reel, har dansk ret været aldeles klar i over 300 år: afgørende er, om aftalens parter har indgået den på skrømt, eller om de mener, at de er virkeligt forpligtede. Gør de det, kan ingen embedsdommer eller

domsmand senere bygge på sine fornemmelser om, at aftalen ikke behager dem, efter hvad de af snæversyn og bekvemmelighedsgrunde anser for det almindelige (og middelmådige) sindelag.

Holder man ikke ubønhørligt fast ved dette retsgrundlag, bliver resultatet, at titusinder kan arbejde på at spare i skat, men kun én straffes: den, der tillige udøver offentlig systemkritik – folketingets kosteligste klenodie.

MOGENS GLISTRUP

Artiklen blev optaget den 30. december 1981 og den 2. januar 1982.

MOGENS GLISTRUP

Christiansborg, den 18. januar 1982

Breve til Berlingske

Pilestræde 34

1147 København K

De bedes optage følgende læserbrev:

Troels Glud spørger den 18. ds., hvorfor skattevæsenet ikke nægtede at godkende mine selvangivelser og derved drev mig til at rejse sag ved landsskatteretten.

Svaret er, at mine selvangivelser altid har været pinligt korrekte.

Sagen mod mig rejstes af den daværende konservative partileder (og finansminister) på selve den aften, hvor jeg i TV stiftede fremskridtsbevægelsen. Men det svar, Poul Møller i første omgang fik fra sin øverste ligningsembedsmand, lød ordret: »Om landsretssag-

fører Glistrups foretagender kan jeg kun sige, at de er helt legale.«

For at få ram på en ubehagelig systemkritiker måtte myndighederne så nogle år senere opfinde og med tilbagevirkende kraft anvende fiktionsteorien. I al sin enkelhed går den ud på, at når fakta viser, at mine selvangivelser har været 100 pct. lovlige og korrekte, så må man benægte fakta.

Og fiktionsteorien er det eneste – absolut eneste – grundlag for, at landsretten i 1981 forkastede mine gamle selvangivelser.

MOGENS GLISTRUP

Bilag 9

MOGENS GLISTRUP

Christiansborg, den 18. januar 1982

Morgenavisen Jyllands-Posten

Grøndalsvej 3

8260 Viby J.

De bedes optage følgende læserbrev:

Søren Knudsen løj, da han den 18. ds. påstod, at »Glistrup-aktier« skulle være usælgelige.

De er solgt i titusindvis af tilfælde med det resultat, at der knapt er en branche i

Danmark og knapt en kommune i landet, hvor der ikke findes et eller flere af de aktieselskaber, som skulle være fiktive, hvis man skulle tro Søren Knudsen og østre landsret.

Men det skal man ikke.

MOGENS GLISTRUP